

Janika Aspvik & Laura Vasankari

**MATKALLA – 3-5-vuotiaiden monikulttuurinen projekti
Koivuhaan päiväkodissa**

**Opinnäytetyö
CENTRIA AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma
Marraskuu 2014**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Yksikkö Hyvinvoinnin ja kulttuurin yksikkö	Aika Marraskuu 2014	Tekijä/tekijät Janika Aspvik & Laura Vasankari
Koulutusohjelma Sosiaaliala		
Työn nimi MATKALLA – 3-5-vuotiaiden monikulttuurinen projekti Koivuhaan päiväkodissa		
Työn ohjaaja Anne Jaakonaho	Sivumäärä 56 +15	
Työelämäohjaaja Susanne Hellman		
<p>Opinnäytetyö on projektiopinnäytetyö. Työelämälähtöisen projektin tilaajana toimivat Kokkolan kaupungin varhaiskasvatuksen palvelut. Projektiopinnäytetyö toteutui Koivuhaan päiväkodissa.</p> <p>Projektiopinnäytetyön keskeisenä lähtökohtana oli tutustuttaa lapsia monikulttuurisuuteen tutkien erilaisia maita sekä millaisia piirteitä kyseissä maissa on. Keskityimme myös vahvistamaan lasten esiintymisvalmiuksia, sosiaalisia taitoja sekä tutustutimme heitä draamatyöskentelyyn. Projektiopinnäytetyön tavoitteena oli toteuttaa ohjelmanumero päiväkodin kevätjuhlaan sekä päivittää päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelma monikulttuurisuudesta kertovalla välilehdellä.</p> <p>Projektiopinnäytetyön toiminnallinen osuus toteutui kevään 2014 aikana. Interventioita toteutimme yhteensä kahdeksan, joista viimeinen oli ohjelmanumeron esittäminen kevätjuhlassa. Projektiopinnäytetyön työmenetelmissä otettiin huomioon lapsille ominainen tapa toimia ja oppia, joten työmenetelminä käytettiin taidekasvatuksen eri muotoja kuten musiikkimaalausta, laulamista, piirtämistä ja liikkumista.</p> <p>Projektiopinnäytetyön arvioinnin perusteella projektin voi sanoa olleen hyödyllinen kokemus niin lapsille, henkilökunnalle kuin meille itsellekin. Palautteesta voi tulkita toiminnan olleen lapsille mielekästä, opettavaista sekä sosiaalisia taitoja tukevaa.</p>		

Asiasanat

Monikulttuurisuus varhaiskasvatuksessa, sosiaaliset taidot, 3-5-vuotiaan kasvu ja kehitys.

ABSTRACT

Unit Unit of Health, Welfare and Culture	Date November 2014	Author/s Janika Aspvik & Laura Vasankari
Degree programme Degree Programme of Social services		
Name of thesis ON THE ROAD – A Multi-Cultural Project for 3-5 Years-Old Children in Koivuhaka Kindergarten.		
Instructor Anne Jaakonaho		Pages 56 + 15
Supervisor Susanne Hellman		
<p>The present thesis is a project. The orderers of this working-life-based thesis were Early Childhood Education Services of Kokkola town. Thesis was carried out in Koivuhaka's day-care centre.</p> <p>A central starting point in this thesis was to introduce children to multiculturalism by researching different countries and what kind of features the countries concerned have. We also focused on strengthening the children's skills in performing, social skills and exploring the drama work. The aim of this thesis was to implement a show in the day-care centre's spring celebration as well as update the day-care centre's Early Childhood Education Plan by creating a page about multiculturalism.</p> <p>The functional part of the thesis was completed during the spring of 2014. The total of eight interventions were carried out the last of which was the presentation of the show in spring celebration. The characteristic way for children to work and learn was taken into account in the working methods in this thesis. The working methods used were different forms of art such as painting, singing, drawing and different physical exercises.</p> <p>The evaluation of the thesis indicates that the project was a useful experience for children, employees and to us as well. It can be concluded from the feedback that the activities used were meaningful, educational and supporting the social skills.</p>		

Key words

Multiculturalism in early childhood education, social skills, 3-5-year-old growth and development.

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	1
2. PROJEKTIOPINNÄYTETYÖN TAUSTA JA TAVOITTEET	2
2.1. Projektioorganisaatio	3
2.2. Ohjaavat asiakirjat	4
2.3. Projektioinnäytetyön tavoitteet	6
2.3.1. Tulostavoitteet	7
2.3.2. Toiminnalliset tavoitteet	7
2.3.3. Oppimistavoitteet	8
3. MATKALLA – PROJEKTI	9
3.1. Matkalla - projektin näkökulma monikulttuurisuuteen	9
3.2. Lasten vuorovaikutus matkalla - projektissa	10
3.1. Matkalla – projektiin osallistuneiden lasten ikä- ja kehitystaso	11
4. PROJEKTIOPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	14
4.1. Suunnitteluprosessi	15
4.3. Toiminnallinen osuus	16
4.3.1 Ensimmäinen interventio	19
4.3.2 Toinen interventio	21
4.3.3 Kolmas interventio	22
4.3.4 Neljäs interventio	23
4.3.5 Viides interventio	24
4.3.6 Kuudes interventio	25
4.3.7 Seitsemäs interventio	27
4.3.8 Kahdeksas interventio	28
4.4. Palautteen keräämismenetelmät	28
5. PROJEKTIOPINNÄYTETYÖN ARVIOINTI	31

5.1. Projektisuunnitelman arviointi	31
5.1.1. Aikataulu	32
5.1.2. Kustannusarvio	32
5.4. Toiminnallinen osuus	33
5.5. Palautteiden arviointi	35
5.5.1. Lasten palautteen arviointi	35
5.5.2. Henkilökunnan palautteen arviointi	39
5.5.3. Vertais- ja itsearvioinnin palautteen arviointi	45
5.6. Tavoitteiden arviointi	46
5.6.1. Tulostavoitteet	46
5.6.2. Toiminnalliset tavoitteet	47
5.6.3. Oppimistavoitteet	48
6. POHDINTA	50
LÄHTEET	54
LIITTEET	
KUVIOT	
KUVIO 1. Projektipinnäytetyön vaiheet	
KUVIO 2. Projektioorganisaatio	
KUVIO 3. Projektipinnäytetyön vaiheet - projektisuunnitelma	
KUVIO 4. Projektipinnäytetyön vaiheet – Matkalla – projekti	
KUVIO 5. Projektipinnäytetyön vaiheet – projektipinnäytetyö	
KUVIO 6. Lasten palautelomakkeen väritettävät kasvo	

KUVIO 7. Kooste lasten palautteista ensimmäiseen väitteeseen

KUVIO 8. Kooste lasten palautteista toiseen väitteeseen

KUVIO 9. Kooste lasten palautteista kolmanteen väitteeseen

TAULUKOT

TAULUKKO 1. Projektiopinnäytetyön tavoitteet

TAULUKKO 2. Projektin toteutus

TAULUKKO 3. Interventioiden kulku

TAULUKKO 4. Ensimmäisen intervention teema ja tavoite

TAULUKKO 5. Toisen intervention teema ja tavoite

TAULUKKO 6. Kolmannen intervention teema ja tavoite

TAULUKKO 7. Neljännen intervention teema ja tavoite

TAULUKKO 8. Viidennen intervention teema ja tavoite

TAULUKKO 9. Kuudennen intervention teema ja tavoite

TAULUKKO 10. Seitsemännen intervention teema ja tavoite

TAULUKKO 11. Kahdeksannen intervention teema ja tavoite

TAULUKKO 12. Projektisuunnitelman eteneminen

1. JOHDANTO

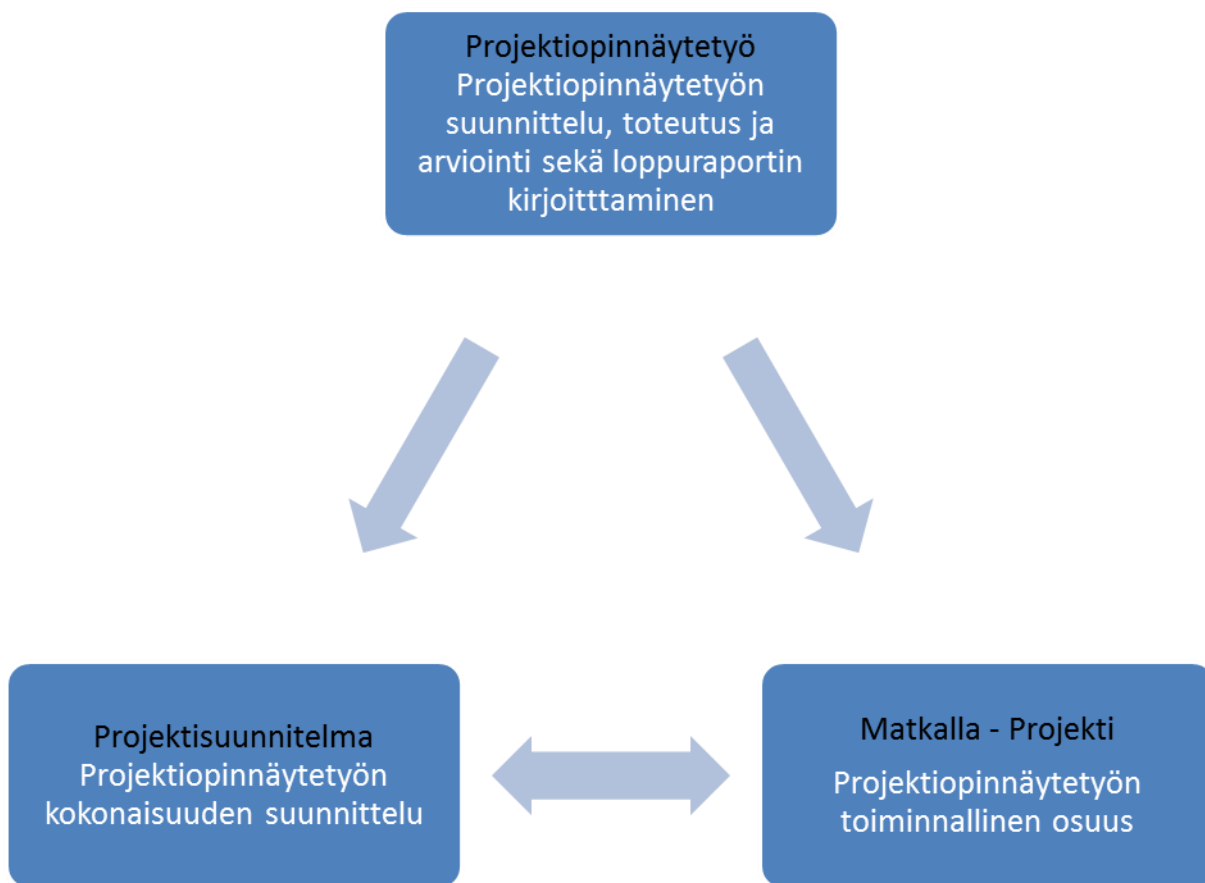
Opinnäytetyömme on projektiopinnäytetyö. Opinnäytetyön tilaajana on Kokkolan kaupungin sivistystoimen varhaiskasvatuspalvelut. Suuntaamme opinnäytetyömme varhaiskasvatuksen kentälle, koska molemmat tavoittelevat varhaiskasvatuskelpoisuutta sosionomin koulutuksen ohessa. Idea opinnäytetyöhön lähtee kiinnostuksesta monikulttuurisuuteen sekä globalisoituvaan maailmaan. Emme halua käsitellä monikulttuurisuutta pelkästään maahanmuutonäkökulmasta, vaan laajemmasta perspektiivistä. Tutustumme eri maihin, teemana maailmanympärysmatka. Aloitamme matkamme Suomesta ja matkustusreittimme on Suomi - Afrikka – Kiina – Yhdysvallat - Brasilia. Projektimme päättyy suunnittelemaamme ohjelmaanumeron päiväkodin kevätjuhlassa, joka sisältää tiivistetysti kaiken interventioidissa käsittelemämme.

Varhaiskasvatustoiminnan koordinaattori teki alkukartoituksen syksyllä 2012 mahdollisista yhteistyökumppaneista. Toteutamme projektimme Koivuhaan päiväkodissa, 3-5-vuotiaiden Punaisten ryhmässä. Esittelimme aiheemme päiväkodin johtajalle toukokuussa 2013 ja kirjoitimme opinnäytetyösopimuksen. Tutkimusluvan saimme 18.2.2014, jonka jälkeen pääsimme sopimaan henkilökunnan kanssa interventioidemme aikataulusta. Mukana projektissamme meillä on koko lapsiryhmä, johon kuuluu 24 lasta. Päiväkodin henkilökunta osallistuu myös tuokioihimme ja avustaa tarvittaessa.

Koivuhaan päiväkodin omassa varhaiskasvatussuunnitelmassa painotetaan kielellistä kehitystä sekä mm. draamaa tukemassa niin sosiaalista kuin kielellistä kehitystä. Lapsen henkilökohtaisessa varhaiskasvatussuunnitelmassakin painotetaan vahvasti lapsen kielellisen kehityksen sekä vuorovaikutuksen merkitystä. Hyödynnämme erilaisia taidekasvatuksen muotoja lasten esiintymisvalmiuksien tukemisessa ja vahvistamisessa. Tuemme myös ryhmässä toimimista.

2. OPINNÄYTETYÖN TAUSTA JA TAVOITTEET

Projekti tarkoittaa yhteen koottua joukkoa ihmisiä sekä muita resursseja, joita hyödynnetään suunnitellusti sekä järjestelmällisesti. Työskentelymuotona projekti on organisoitua toimintaa, joka tapahtuu projektin kohderyhmän rutiinotoimintojen ulkopuolella ja sen tavoitteena on saavuttaa ennalta asetetut päämäärät ennalta rajatussa ajassa. (Litke & Kunow 2004, 8; Löow 2002, 16–17; Ruuska 2005, 18.)

KUVIO. 1 Projektiopinnäytetyön vaiheet

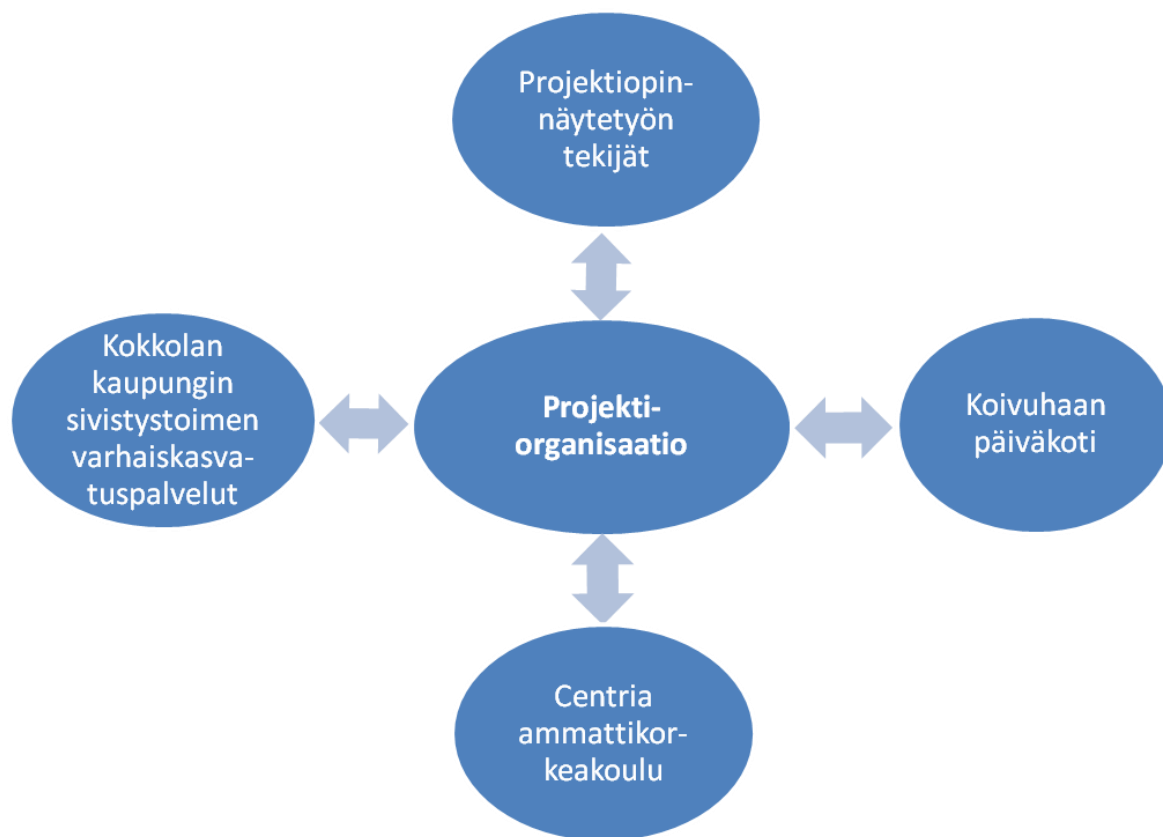
Yllä olevassa kuviossa (KUVIO 1) jaamme projektiopinnäytetyömme kolmeen vaiheeseen, jotka vaikuttavat toisiinsa. Projektiopinnäytetyön käsite kattaa koko pro-

jehtiopinnäytetyön suunnittelun, toteutuksen, arvioinnin sekä loppuraportin kirjoittamisen. Kun käytämme käsitettä projektiopinnäytetyö, viittaamme sillä kokonaisuutena projektiopinnäytetyöhömmme. Projektisuunnitelma kattaa projektiopinnäytetyön kokonaisuuden suunnittelun. Matkalla - projekti käsitettä käyttäessämme viittaamme projektiopinnäytetyömmme toiminnalliseen osuuteen eli Koivuhaan päiväkodissa pitämiimme interventioihin.

2.1. Projektiorganisaatio

Projektilla on aina tilaaja. Tilaajan hyväksymä projektisuunnitelma (LIITE 1) toimii työn toimeksiantona. Projektisuunnitelma antaa projektille rajat sekä tiedon projektin laajuudesta. (Löow 2002, 17; Ruuska 2005, 21.) Projektiopinnäytetyömmme tilaajana on Kokkolan kaupunki, Koivuhaan päiväkotii. Ohjausryhmämmme on Punaiset, joka koostuu 3-5-vuotiaista lapsista. Muita sidosryhmiä ovat vanhemmat ja päiväkodin henkilökunta sekä vertaisopiskelijat ja ohjaavat opettajat, kuten alla olevasta kuvioista (KUVIO 2.) näkyy.

KUVIO 2. Projektiorganisaatio

Projektiyhmä koostuu siis projektiin osallistuvista lapsista, ohjaavista opettajista, päiväkodin henkilökunnasta ja meistä, projektipäälliköistä. Tukihenkilönä on opin- näytetyön ohjaaja ja päiväkodissa päiväkodinjohtaja sekä punaisten ryhmässä lastentarhaopettaja.

2.2. Ohjaavat asiakirjat

Projektiopin- näytetyötämme ohjasivat opiskelun ohjaukseen koskeva lainsäädäntö, varhaiskasvatuskelpoisuutta koskevat linjaukset sekä varhaiskasvatuskompetens- sit. Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet antoivat projektiopin- näytetyöllemme selkeät rajat (Stakes 2005, 7-9, 11–13).

Projektiopinnäytetyötä tehdessä syvensimme osaamistamme myös Kokkolan varhaiskasvatussuunnitelmaan sekä Koivuhaan päiväkodin omaan varhaiskasvatussuunnitelmaan perehtyen. Paneuduimme myös siihen, millainen lapsen oma varhaiskasvatussuunnitelma on. Näistä varhaiskasvatussuunnitelmista nousi työllemme rajaavia linjauksia sekä huomioon otettavia asioita.

YK:n lasten oikeuksien sopimus on yksi työtämme ohjaava asiakirja. Suomi ratifioi sopimuksen osaksi lainsäädäntöä vuonna 1991 (Ihmisoikeudet.net 2013). Sopimuksen mukaan lapsen oikeuden kuuluvat jokaiselle lapselle, eikä lasta saa syrjiä minkään eriävän ominaisuuden vuoksi. Lapsella on myös oikeus säilyttää kansalaisuutensa, sitä häpeämättä. Uskonnon- ja ajatuksenvapaus ovat myös sopimuksessa säädettyjä oikeuksia. Lapselle suunnatun koulutuksen tulee olla hänen tarpeitaan vastaava sekä hänen oman ja muiden kulttuurien kunnioittamista sekä suvaitsevaisuutta. (Unicef 2011.) Tämän sopimuksen noudattaminen tuo projektiopinnäytetyöllemme luotettavuutta ja eettisyyttä. Tämän avulla pystymme myös takaamaan työmme laadun.

2.3. Projektiopinnäytetyön tavoitteet

Projektiopinnäytetyömme tavoitteet olivat taulukon muodossa (TAULUKKO 1), jotta kokonaisuuden hahmottaminen olisi lukijalle helpompaa. Käsittelemme tavoitteet tulostavoitteiden, toiminnallisten tavoitteiden sekä oppimistavoitteiden kautta.

TAULUKKO 1. Projektiopinnäytetyön tavoitteet

	Organisaatio (kaupunki/ Koivuhaan päiväkot)	Asiakas (lapsi/osasto)	Itse (sosionomi)
Tulostavoite	Monikulttuurisen ohjelmanumeron toteutus osana kevätjuhlaa.	Toteuttaa toiminta lapsille ominaisella tavalla toimia (mm. leikkien ja laulujen avulla).	Valmis opinnäytetyö. Sosionomin kompetenssin sisäistäminen.
Toiminnalliset tavoitteet	VASU päivitys.	Lasten osallisuus. Sosiaalisten vuorovaikutustaitojen ja kielen kehittyminen/vahvistuminen ohjelmanumeron avulla. Toiminta on sopivan haastavaa ja joustavaa yksilötasolla.	Lasten tasa-arvoinen huomioiminen. YK:n lasten oikeuksien sopimuksen noudattaminen.
Oppimistavoite	Hyödyllinen ja laadukas kokemus opinnäytetyöprojektistämme.	Lapsi oppii uusia lauluja ja leikkejä samalla sanavarastoa laajentaen Lapsi tutustuu draamatyöskentelyyn toteuttamamme ohjelmanumeron kautta. Esiintymisvalmiuksien vahvistaminen.	Hallitsee projektin rakenteen ja osaa toimia projektimallin mukaisesti. Organisointikyvyn kehittyminen.

2.3.1. Tulostavoitteet

Asetimme projektioinnäytetyössämme tulostavoitteet organisaatiolle eli päiväkodille, asiakkaalle eli lapselle sekä itsellemme. Tulostavoitteena päiväkodille oli monikulttuurisen ohjelmanumeron toteutuminen osana päiväkodin kevätjuhlaa. Lapsille tulostavoitteena oli toteuttaa toimintaa heille ominaisella tavalla toimia, hyödyntäen muun muassa lauluja ja leikkejä. Lapsi oppii parhaiten omaehtoisen toiminnan kautta. Osana lapsen kasvua ja kehitystä, päivähoitossa olisi ensisijaisen tärkeää ammattilaisena luoda toiminnasta johdonmukainen, elämänläheinen, mielekäs sekä monipuolinen kokonaisuus. Ammattilaisen on ymmärrettävä lapselle ominaiset tavat toimia saadakseen suunnittelemaansa toiminnasta sellainen kokonaisuus, että se luo suotuisat olot lapsen kasvuun sekä oppimiselle. Näitä lapselle ominaisia tapoja ajatella ja toimia ovat erilaiset ilmaisemisen keinot, liikkuminen, leikkiminen, tutkiminen sekä taiteellinen kokeminen. (Karling, Ojanen, Sivén, Vihunen & Vilén 2008, 196.) Tulostavoite itsellemme, eli tuleville sosionomeille, oli valmis opinnäytetyö sekä sosionomin kompetenssien sisäistäminen.

2.3.2. Toiminnalliset tavoitteet

Päiväkodille toiminnallisena tavoitteena toimi Varhaiskasvatussuunnitelman päivitys. Tuotimme päiväkodille välilehden monikulttuurisuudesta. Lapsille toiminnallisena tavoitteena oli sosiaalisten vuorovaikutustaitojen kehittyminen tai vahvistuminen muun muassa ohjelmanumeron avulla. 3-5-vuotiaalle lapselle on ominaista alkaa kyselemään mieltä askarruttavista asioista. Kiinnostus muiden lasten kanssa leikkimisestä korostuu näihin aikoihin. Lapsi haluaa toimia yhdessä ikätovereidensa kanssa, ja etenkin mielikuvitus on valloillaan. Etenkin roolileikit ovat tämänikäisten lasten suosiossa. Riimien sekä lorujen toistaminen ja opettelu on mielekästä puuhaa. Myös satujen lukemisella on merkittävä rooli lapsen kielen kehityksen kannalta. Tämän ikäiselle lapselle olisi suotavaa tarjota toimintaa samanikäisten lasten kanssa. 3-vuotias lapsi vielä harjoittelee sosiaalisissa tilanteissa olemista

sekä yhteisten leikkien leikkimistä ja tarvitsee vielä ohjausta sekä neuvoja sosiaalisissa tilanteissa. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2014b.)

Lisäksi halusimme ottaa huomioon lasten osallisuuden sekä toteuttaa toiminnan niin, että se on yksilötasolla sopivan haastavaa ja joustavaa. Itsellemme asetimme toiminnallisiksi tavoitteiksi lasten tasa-arvoisen huomioimisen sekä YK:n lasten oikeuksien sopimuksen noudattamisen.

2.3.3. Oppimistavoitteet

Halusimme antaa myös päiväkodille hyödyllisen ja laadukkaan kokemuksen projektipinnäytetyöstä asettaen sen päiväkodin oppimistavoitteeksi. Lapsille oppimistavoitteiksi asetimme draamatyöskentelyyn tutustumisen sekä esiintymisvalmiuksien vahvistamisen. Halusimme myös, että lapset oppivat uusia lauluja ja leikkejä jotka laajentavat heidän sanavarastoaan. Stakesin julkaisemassa valtakunnallisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa (2005) painotetaan taiteellisten peruskemusten merkitystä, jotka virittävät lapsen mielen toimintaa eri tavalla. Kasvuymäristössä on otettava huomioon eri osa-alueet, jotka tuovat taiteellisia ulottuvuuksia lapsen elämään. Nämä ulottuvuudet syntyvät toiminnassa, jossa vaalitaan muun muassa tanssillista sekä draamallista, kuvallista ja musiikillista toimintaa. (Stakes 2005, 23–24.) Einon (2003) nostaa esille luovien työmenetelmien yhteyden hyvän itsetunnon kehittymiseen. Tärkeää olisi kannustaa lasta taiteelliseen toimijuuteen ja tukea hänen itsetuntemustaan sekä onnistumisen kokemuksia sitä kautta. (Einon 2003, 18–19.) Itsellemme asetimme oppimistavoitteeksi organisointikyvyn kehittymisen sekä projektimallin rakenteen hallitsemisen ja toimimisen sen mukaan.

3. MATKALLA – PROJEKTI

Seuraavissa alaluvuissa avaamme projektiopinnäytetyömme tietoperustaa, joka oli pohjana koko projektiopinnäytetyöllemme. Asiasanoina projektiopinnäytetyösämme olivat: monikulttuurisuus varhaiskasvatuksessa, sosiaaliset taidot ja 3-5-vuotiaan kasvu ja kehitys.

3.1. Matkalla - projektin näkökulma monikulttuurisuuteen

Valtakunnallisessa Varhaiskasvatussuunnitelmassa on nostettu esiin erilaiset kieli- ja kulttuuritaustat, koska jokaisella lapsella on oikeus kasvaa monikulttuurisessa yhteiskunnassa oman kulttuurinsa sekä suomalaisen yhteiskunnan jäseneksi (Stakes 2005, 39). Monikulttuurisuus on käsitteenä hyvin laaja ja monimuotoinen. Se on kulttuurien moninaisuutta ja erilaisia näkemyksiä myös yhden kulttuurin sisällä. Vaikean siitä tekee sen monimerkityksellisyys, jonka vuoksi sitä on hankala käyttää määrittelemättä. (Paavola & Talib 2010, 11–13, 26–27.)

Varhaiskasvatus koostuu kolmesta eri osa-alueesta, joita ovat opetus, hoito ja kasvatus. Nämä kolme osa-aluetta luovat yhtenäisen lapsen kasvua tukevan kokonaisuuden. Varhaiskasvatus tapahtuu lasten eri elämänpiireissä kasvatuksellisen vuorovaikutuksen kautta. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on lapsen kokonaisvaltainen kasvu ja kehitys. (Terveystieteiden tutkimuskeskus 2013; Stakes 2005, 11–12.) Monikulttuurisuus varhaiskasvatuksessa korostaa ja tavoittelee lapsen kasvattamista vastuulliseksi ystäväyden hengessä. Ohjaavina käsitteinä ovat ymmärrys, rauha, suvaitsevaisuus, tasa-arvo ja eri kulttuuritaustaisten kanssa yhdessä eläminen. (Eerola-Pennanen 2011, 233.)

Kieli on välttämätön vuorovaikutuksellisten suhteiden onnistumisessa. Pienet lapset aloittavat kielen harjoittelun jäljittelemällä kuulemaansa, mutta se on kuitenkin aina yksilöllinen oppimisprosessi ja etenee jokaisella hieman eri tahtiin. Kun lapsi on osa ryhmää, hän oppii ottamaan osaa keskusteluun, odottamaan omaa vuoroaan sekä kuuntelemaan niin aikuisia kuin muitakin lapsia. Kommunikaation ja ajattelutoimintojen kehitystä tukee kieli, joka pienellä lapsella ilmenee aluksi kokonaisvaltaisesti kehon kieltä käyttäen. Kasvattajien, niin vanhempien kuin päiväkodin henkilökunnankin tehtävänä on myötäelää lasten kontaktialoitteiden mukana ja sitä kautta rohkaista sekä tukea heitä vuorovaikutukselliseen kohtaamiseen. (Stakes 2005, 19-20; Kokkolan kaupunki 2010, 11.)

3.2. Lasten vuorovaikutus matkalla - projektissa

Syntymästään asti lapsi on aktiivinen yksilö. Jo ennen kuin puhe kehittyy, vauva pyrkii saamaan vuorovaikutuksellisen yhteyden vanhempiinsa sekä ilmaisemaan itseään. Lapsen kasvaessa ja kehittyessä myös vuorovaikutustaidot monipuolistuvat ja lapsi löytää uudenlaisia tapoja hakea yhteyttä. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2014a.) Sosiaalisella kehityksellä tarkoitetaan nimenomaan lapsen vuorovaikutustaitojen kehittymistä sekä kykyä olla vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Sosiaalinen kehitys on hyvin monimuotoinen prosessi. Se sisältää muun muassa arvoja ja rooleja, joita lapsi omaksuu lähiympäristöltään sekä yhteiskunnalta. (Vilén, Vihunen, Vartiainen, Sivén, Neuvonen & Kurvinen 2008, 156.)

Sosiaaliseen kehitykseen vaikuttavat erityisesti lasten vanhemmat. Myöhempään kehitykseen vaikuttaa perusluottamuksen sekä peruskontaktien muodostuminen lapsuudessa. Peruskontaktit toimivat pohjana myös myöhemmille ihmissuhteille. (Arajärvi 1990, 16; Vilén ym. 2008, 256.) Kiintymyssuhde sekä kotoa opitut mallit vaikuttavat siihen, kuinka lapsi alkaa hahmottaa itseään muiden kanssa ja miten hän oppii sosiaalisia taitoja. Eväät sosiaaliseen maailmaan lapsi saa siis kotoaan.

Näitä opittuja sosiaalisia taitoja lapsi alkaa harjoitella vertaisryhmissään ja kokeilee, mitkä toimivat myös kodin ulkopuolella. (Vilén ym. 2008, 156.)

Vertaisryhmällä tarkoitetaan lapsen kavereita, ystäviä ja muita ikätovereita. Lapset oppivat kerhoista, päiväkodista sekä kotipihapiiristään erilaisia käyttäytymisen sääntöjä sekä sitä, millainen vuorovaikutus on hyväksyttävää. Näiden vertaisryhmien avulla lapsen on mahdollista harjoitella erilaisia rooleja ja oppia samalla myös uusia taitoja. (Vilén ym. 2008, 156; Marjanen, Marttila & Varsa 2013, 101–102.) Hyvälaatuisilla vertaissuhteilla on suuri merkitys lapselle. Ne tuovat mukanaan sopeutumista ja kehitystä edistäviä voimavaroja sekä tukevat lapsen kehitystä. Päiväkotiryhmässä lapsi on vuorovaikutuksessa sen muiden jäsenten kanssa ja saa siellä kokemuksia erilaisista tunteista sekä harjoittelee erilaisia sosiaalisen käyttäytymisen muotoja ja sosiaalisia taitoja, ongelmanratkaisuvalmiuksia, kehittää luovuuttaan sekä kehittyy myös kielellisesti. (Marjanen ym. 2013, 104–105.)

3.1. Matkalla – projektiin osallistuneiden lasten ikä- ja kehitystaso

3-5-vuotias lapsi opettelee pois itsekeskeisestä toimintamallista. Hänen toiminnassaan alkaa korostua muiden kanssa sovussa toimiminen sekä lelujen ja tavaroiden jakaminen toisten kanssa. Myös myötätunnon tunteet alkavat näkyä tämän ikäisellä lapsella. Hän osaa pikkuhiljaa ottaa huomioon myös muiden tunteita ja osaa tarkastella jo oman toimintansa vaikutuksia muihin. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2014b.)

Toiminnan toteutus yhdessä muiden samankäisten lasten kanssa alkaa kiinnostaa 4-vuotiasta lasta. Myös neuvottelutaidot kehittyvät ryhmässä toimittaessa kun lapsi ei aina saa tahtoaan läpi. Lapsi osaa jo perustella tahtomisiaan ja osaa riidellä sekä neuvotella sanallisesti jo melko taitavasti. Lapsi alkaa myös vertailla itseään ja

toimintaansa muiden samanikäisten toimintaan sekä onnistumisiin. Hän kokee onnistumisen kokemuksia pärjätessään ikätovereita paremmin, mutta kaipaa kannustusta tilanteisiin, jossa hänen toimintansa ei vielä vastaa muiden ikätoverien toiminnan tasoa. Tärkeää ammattilaisena on sanoittaa lapsen vahvuuksia ja kehua häntä siitä toiminnasta missä hän on hyvä. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2014a.) 2—6-vuotiaan lapsen tärkeimpiä kehitystehtäviä ovat minäkuvan sekä itsetunnon ja itsearvostuksen kehittyminen sekä yhteisen toiminnan oppiminen yhdessä ikätoverien kanssa (Himberg, Laakso, Peltola & Vidjeskog 1992, 22–23). Sinkkonen (2008), nostaa esille sen tärkeyden, millaisin silmin ammattilainen sekä vanhempi lasta katsoo. Lapselle on tärkeää antaa positiivista palautetta hänen toiminnastaan sekä tukea hänen tekemiään hyviä ratkaisuja. Pääosin lapsen itsetunto rakentuu kuitenkin sille, että aikuinen hyväksyy hänen juuri sellaisena kuin hän on, ilman sen suurempia suorituksia. (Sinkkonen 2008, 170–207.)

3-6-vuotiaana lapsi alkaa pikkuhiljaa kulkea itsenäistymisen tietä. Hän osaa jo ilmaista omia haluja ja tuntemuksiaan melko tarkasti, mutta mielihyväperiaate vallitsee vielä vahvasti lapsen arjessa. Lapsi toimii sen mukaan mitä tahtoo, ja jos todellisuus ei kohtaa hänen halujensa kanssa, on seurauksena mielikuvan rikkoutuminen ja turhautuminen. Lapsen löytäessä tasapaino niin itsenäistymisen kuin äidin yhtenäisyyden kautta, on hänen mahdollista luoda kestävämpiä suhteita ympäristöönsä. Tämän ikäinen lapsi alkaa liittyä ympärillään olevaan sosiaaliseen yhteisöön sekä kulttuuriin aikaisempaa vahvemmin ja alkaa ymmärtää yhteisiä ohjauksia yhteisiä sääntöjä ja normeja. (Dunderfelt 1997, 78–79; Rödström 1993, 84–85.)

Ammattilaisen kyky luoda lapselle turvallisuuden tunne lähtee arvostavasta kohtaamisesta sekä yhdessäolosta. Ammattilainen on vastuussa lapsen turvallisuuden tunteen luomisesta ollessaan ohjaustilanteessa vastuullisena aikuisena, koska hänen ymmärryksensä, elämäkokemuksensa sekä roolivastuunsa on suurempi verrattaessa lapseen. Kunnioittava kohtaaminen luo pohjansa toisen arvostamisesta, luottamuksellisuudesta sekä huolenpidosta. Vaikka ammattilainen ei hyväk-

syisi lapsen tapaa käsitellä asioita, eikä kohtaisi ammattilaisen ajatusmaailman kanssa, ei lapselle saa tulla hylätty tai turvaton olo. (Mattila 2011, 18–19, 67–73.)

Suunniteltaessa lapsilähtöistä toimintaa, on huomioitava lapsen kasvu ja kehitys. Lapsi on pieni ihminen, jonka taito seurata, havainnoida ja matkia aikuisten sekä muiden lasten tekemisiä on kehittynyt. Lapsella on halu jäljitellä ympärillään tapahtuvia asioita. Elämyksellisyydellä on tärkeä rooli tämänikäisen lapsen toiminnassa. Toiminta on hyvä suunnitella ja rakentaa niin, että lapsi saa kokea pieniä positiivisia yllätyksiä toiminnan edetessä. (Dunderfelt 1997, 84–85.) Otimme interventioissamme muutamaan otteeseen spontaanisti mukaan lapsille mieluisia laulu- leikkejä, joiden mukaan tulo interventioihin yllätyksenä, sai lapsissa aikaan nauru- remakan.

4. PROJEKTIOPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

Tässä luvussa käsittelemme projektiopinnäytetyömme eri vaiheita suunnittelusta loppuraportin kokoamiseen. Projektiopinnäytetyö on taulukoitu aikataulullisesti alla olevan taulukon mukaan (TAULUKKO 2.). Kuvailimme projektin toteutusta aikajanalla avulla.

TAULUKKO 2. Projektin toteutus

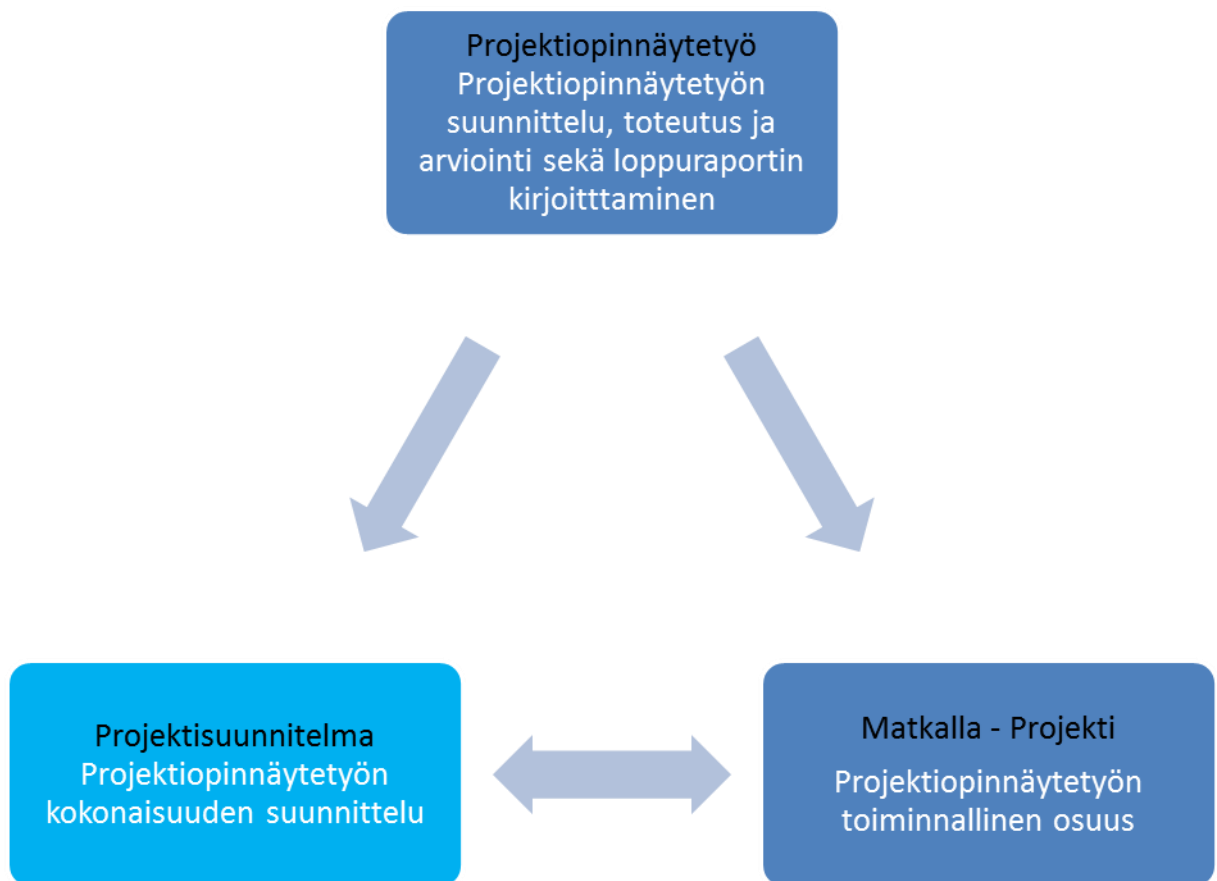
Tammikuu 2014	Helmikuu 2014	Huhtikuu - Toukokuu 2014	Kesäkuu - Loka- kuu 2014
Projektisuunnitelma	Tutkimusluvut	Matkalla-projekti	Opinnäytetyöraportti

Tammikuussa 2014 viimeistelimme vielä projektisuunnitelmaamme (LIITE 1), jonka saimme hyväksytyksi helmikuussa 2014. Huhti - toukokuu oli Matkalla - projektin toiminnallisen osuuden suorittamista, joka päättyi suunnittelemaamme ohjelmanumeroon (LIITE 2) Koivuhaan päiväkodin kevätjuhlassa. Kesäkuusta lokakuuhun olemme työstäneet opinnäytetyöraporttia. Seuraavissa alaluvuissa käsittelemme tarkemmin mitä kaikkea projektin toteutus sisälsi.

Aiemmin esittelemämme kuvion (KUVIO 1) mukaisesti tulemme käsittelemään seuraavissa alakappaleissa projektiopinnäytetyömme eri vaiheita projektisuunnitelmasta (LIITE 1) valmiiseen raporttiin saakka. Luvut 4.1 & 4.2 alalukuineen käsittelevät projektiopinnäytetyön vaihetta, jolloin teimme projektisuunnitelmaa. Matkalla – projekti-vaiheeseen kuuluu projektiopinnäytetyön toiminnallinen osuus eli interventiot (LIITE 3), jotka olemme käsitelleet luvussa 4.3. Projektiopinnäytetyö sisältää loppuraportin eli kirjallisen osuuden tekemisen, joka koostuu luvuista 4.4. & 4.5.

4.1. Suunnitteluprosessi

Opinnäytetyöprojekti alkoi jo lokakuussa 2012, jolloin kehitelimme vielä erilaisia ideoita. Tässä vaiheessa meillä molemmilla oli vielä omat aiheet, joita työstimme marraskuussa lähestyvää ensimmäistä aihepiiriseminaaria varten. Käsittelemme tässä luvussa projektisuunnitelman työstämistä ja valmistumista alla olevan kuvion (KUVIO 3.) mukaisesti.

KUVIO 3. Projektipinnäytetyön vaiheet - projektisuunnitelma

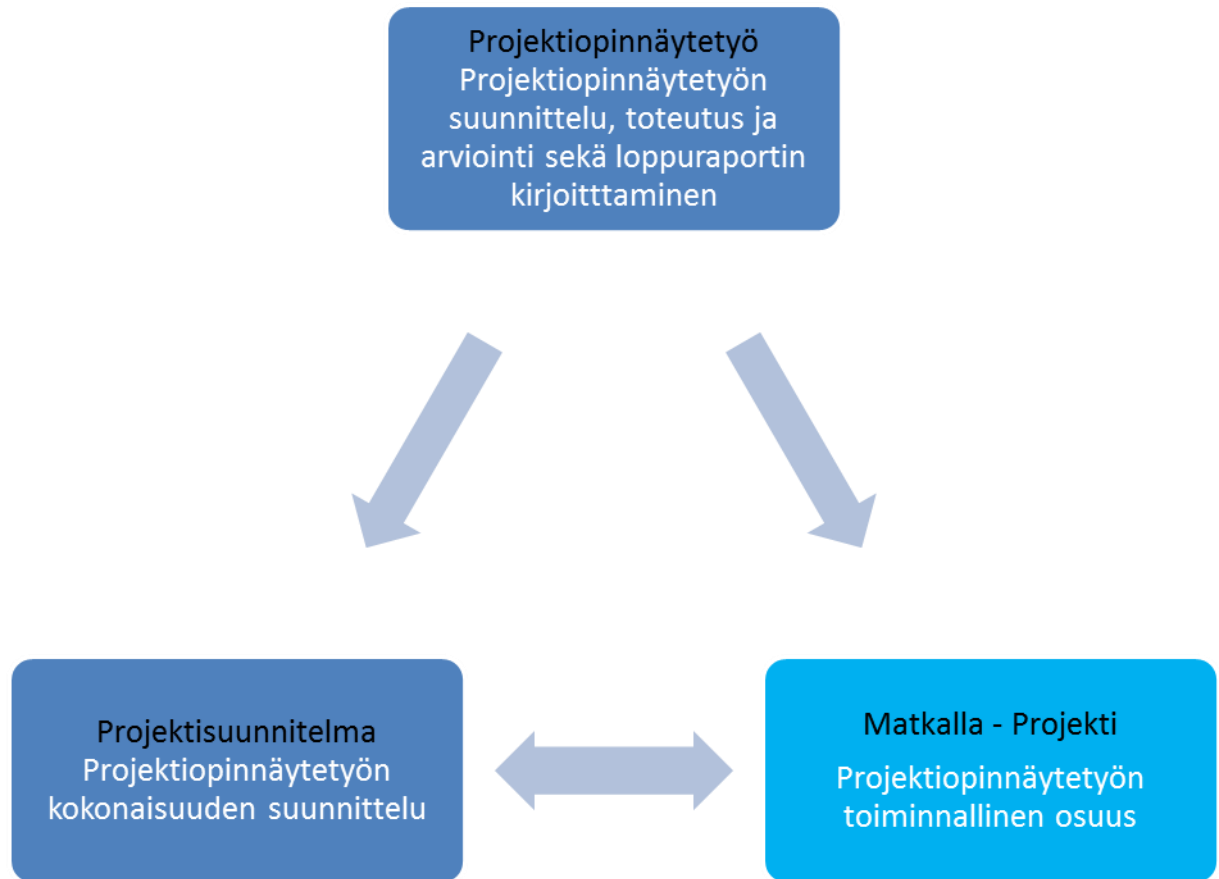
Varhaiskasvatuskoordinaattori konsultoi Kokkolan seudun päiväkotien kiinnostusta projektipinnäytetyötä kohtaan ja saimme pian yhteistyökumppaniksemme Koivu-

haan päiväkodin. Yhteistyömme alkoi kun saimme tiedon, että Koivuhaan päiväkotiti oli kiinnostunut projektiopinnäytetyöideastamme.

Kävimme ensimmäisen kerran tutustumassa Koivuhaan päiväkotiin 7.5.2013. Esittelimme tarkemmin projektiopinnäytetyöideamme päiväkodin johtajalle ja keskustelimme sen sopivuudesta päiväkotiin. Ideamme sai positiivisen vastaanoton. Tässä yhteydessä kirjoitimme myös yhteistyösopimuksen (LIITE 4). Päiväkodin johtaja esitteli käytettävissämme olevat tilat sekä henkilökunnan, jonka kanssa tekisimme yhteistyötä. Kävimme myös alustavasti läpi tulevan syksyn lapsiryhmän, joka olisi mukana projektiopinnäytetyömme toiminnallisessa osuudessa eli Matkalla – projektissa. Ohjausryhmään tutustuminen tapahtui 24.1.2014 Koivuhaan päiväkodilla. Käynnin aikana keskustelimme henkilökunnan kanssa siitä, millaisia erityistarpeita ohjausryhmällä olisi projektiopinnäytetyötämme ajatellen. Päiväkodin omassa Vassussa nostettiin esille draamakasvatus. Päätimme ottaa taidekasvatuksen eri muotoja mukaan projektiopinnäytetyöhömmö tukemaan monikulttuurisuuden tutustumista. Tutkimusluvan saimme 18.2.2014 (LIITE 5).

4.3. Toiminnallinen osuus

Seuraavissa alaluvuissa tulemme käsittelemään projektiopinnäytetyömme Matkalla – projekti osuutta (KUVIO 4). Matkalla – projekti kattaa Koivuhaan päiväkodilla pitämämme interventiot. Avaamme interventioiden sisällön seuraavissa alaluvuissa.

KUVIO 4. Projektipinnäytetyön vaiheet – Matkalla - projekti

Matkalla - projektin suunnitteluprosessin aikana päädyimme rakentamaan interventiot (LIITE 3) rakenteeltaan selkeiksi, jotta toteutus olisi loogisempi. Jokainen interventio sisälsi oman teemansa ja tavoitteensa. Interventiot koostuivat selkeästä aloituksesta ja lopetuksesta, joiden välissä oli opetuksellinen osuus sekä toiminnallinen osuus (TAULUKKO 3). On tärkeää kiinnittää huomiota ympäristön, toiminnan sekä ihmissuhteiden pysyvyyteen toimiessaan päiväkodissa pienten lasten kasvatuksen parissa. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää selkeän päivärytmin luomiseen mitä nuoremmista lapsista on kyse. Lapsi voi kokea hallittavuutta, turvallisuutta sekä ennakoitavuutta elämässään, mikäli päiväkodin päivärytmi pysyy suhteellisen säännönmukaisena. (Vilen ym. 2006, 227; Helenius, Karila, Munter, Mäntynen & Siren-Tiusanen 2001, 22; Hughes 2011, 33.) Näihin keskittyen pyrimme luomaan toiminnasta sellaista, että myös lasten olisi helppo seurata sitä.

TAULUKKO 3. Interventioiden kulku

Toimintamme suunnittelussa pääpaino oli lasten tasa-arvoisessa huomioimisessa sekä osallisuuden mahdollistamisessa. Keskityimme toteuttamaan toimintaa interventioissa lapsille ominaisten toimintatapojen kautta. Lapsen kokonaisvaltaisen kehittymisen kannalta avainasemassa on leikki ja sen eri muodot. Se on lapselle ominainen tapa toimia. Lapsi leikkii aina saadessaan siihen vain mahdollisuuden. Kiinnostus uuden oppimista kohtaan on suuri, mutta kaikki ei ole mahdollista ilman aikuisen avustusta. (Karling ym. 2008, 200–201.) Lapsi ei pysty Vygotskyn teorian mukaan kaikkeen itse, mutta oikeanlaisella avulla, tuella ja johdatuksella onnistuminen on mahdollista. Tätä kutsutaan lähikehityksen vyöhykkeeksi, joka jää lapsen itsenäisen oppimisen ja aikuisen avustuksen väliin. (Chaiklin 2003, 41–42, 46–48.) Lapsella on siis potentiaalia oppia asioita, jotka ovat hänen nykyisen tietojen ja taitotason ulkopuolella.

Ennen interventioiden aloittamista tapasimme Punaisten ryhmässä toimivan lastentarhaopettajan ja kävimme hänen kanssaan suunnittelemamme interventiot (LIITE 3) läpi. Sovimme tapaamisen yhteydessä myös interventioiden ajankohdat. Päädyimme yhteistuumin pitämään interventioita pääsääntöisesti kaksi kertaa viikossa, jotta aihe pysyisi lapsillakin tuoreena mielessä. Sovimme lastentarhaopettajan kanssa, että hän kopioi vanhemmille menevät lupalaput (LIITE 6), jakaa ne lasten vanhemmille ja kerää sekä toimittaa meille. Koko punaisten lapsiryhmä osallistui projektipinnäytetyömme toiminnallisen osuuden toteutukseen, joten myös päiväkodin ohjaajat olivat tuokioissa läsnä. Päävastuu tuokioiden toteutuksesta oli kuitenkin koko ajan meillä itsellämme.

4.3.1 Ensimmäinen interventio

Toteutimme ensimmäisen intervention keväällä 2014, jonka aloitimme keräämällä lupalaput (LIITE 6) päiväkodin henkilökunnalta. Kävimme nopeasti läpi, ketä saa kuvata ja ketä ei. Ohjausryhmään kuului 24 lasta, joista vain yhtä ei saanut kuvata. Oheisessa taulukossa (TAULUKKO 4) avaamme ensimmäisen intervention teeman ja tavoitteen. Avaamme tässä luvussa myös ensimmäisen intervention (LIITE 3) sisällön edellisen taulukon mukaan (TAULUKKO 3).

TAULUKKO 4. Ensimmäisen intervention teema ja tavoite

Teema	Tavoite
Kuka minä olen?	Tutustuminen

Aloitimme intervention esittelemällä itsemme. Kerroimme nimemme ja miksi olimme tulleet pitämään tuokioita. Lapset ottivat meidät hyvin vastaan ja olivat kiinnostuneita siitä, mitä tulisimme tekemään kevään aikana. Kerroimme lapsille projektioinnäytetyön teemasta eli tulevista tutustumisista erilaisiin maihin. Ei ole oikein lasta kohtaan, jos häntä viedään kohti tuntematonta ilman minkäänlaista selitystä siitä, mitä ollaan tekemässä ja miksi (Reunamo 2007, 106). Ammattilaisten tulisi huomioida tämä lasten ohjauksessa, minkä vuoksi pidimme huolen, että kerroimme lapsille joka kerta mitä teemme nyt ja mitä seuraavalla kerralla on luvassa.

Tämän jälkeen siirryimme toiminnalliseen osuuteen, joka oli tutustumisleikki. Pallo kiersi lapselta toiselle ja jokainen kertoi oman nimensä sekä asian mistä tykkää. Tämän jälkeen luimme lapsille kirjan nimeltä Perhekirja (Parr 2003), jossa käsiteltiin laaja-alaisesti erilaisia perhemuotoja lapsille sopivan ikä- ja kehitystason mukaan. Sitten lapset saivat piirtää kuvan omasta perheestään. Kun lapset olivat valmiita, he saivat siirtyä lepohuoneen puolelle. Toinen meistä vastasi toiminnasta lepohuoneessa ja toinen perhekuvien piirtämisessä. Lepohuoneessa hyödynsim-

me jo aikaisemmin käyttämäämme palloa ja kävimme läpi jokaisen lempiruuan. Tämän jälkeen keskustelimme siitä, millaisia tapoja jokaisella omassa perheessään on. Halusimme keskittyä tarkastelemaan jokaisen perheen omaa tapakulttuuria. Opetuksellisenä osuutena ensimmäisessä interventiossa meillä oli matkalaulun (LIITE 7) laulaminen ensimmäisen kerran yhdessä. Ammatilaisena toimiesaan kasvattajan tehtävissä on melkein mahdotonta tukea lasten hyvinvointia sekä oppimista, ellei ole riittävästi tietoa lasten tarpeista. Tutustumisen avulla ammattilaisen on mahdollista keskittyä tunnistamaan kunkin lapsen omat vahvuudet, tarpeet, kehittämisen alueet sekä mahdollisesti myös temperamenttiominaisuudet. Tässä tilanteessa ammattilainen näkee myös miten lapset toimivat keskenään ryhmässä. (Alila & Parrila 2011, 159.)

Lopetuksena ensimmäisessä interventiossa meillä oli loppurentoutus patjojen päällä. Luimme kirjan nimeltä Maailman ihanin iltahetki (Freedman & Howarth 2010) jonka jälkeen kerroimme lapsille, että tuokio on päättynyt. Lopetus sisälsi myös palautteen keräämisen lapsille suunnittelemamme palautelomakkeen (LIITE 8) avulla. Palautteen keräämismenetelmiä käsittelemme tarkemmin kappaleessa 4.4. Tämä tapahtui niin, että jokainen ohjaaja otti osan lapsiryhmästä mukaansa rauhallisemmalle paikalle palautteen keräämistä varten. Keräsimme palautteen myös henkilökunnalta heille suunnittelemamme palautelomakkeen (LIITE 9) avulla ensimmäisen intervention jälkeen. Osan palautteesta saimme myös suullisesti.

4.3.2 Toinen interventio

TAULUKKO 5. Toisen intervention teema ja tavoite

Teema	Tavoite
Suomi ja suomalaisuus	Erilaisten rytmien tunnistaminen ja hahmottaminen sekä esiintymistaitojen harjoittelu.

Toisen intervention teemana meillä oli Suomi ja suomalaisuus (TAULUKKO 5). Aloitimme intervention kokoontumalla lepohuoneeseen. Lauloimme aloituksen yhteydessä jälleen matkalaulun (LIITE 7) kaksi kertaa. Ensin lauloimme omilla paikoilla istuen ja toisella kerralla piirileikkinä.

Opetuksellisessa osuudessa tutkimme karttapalloa ja katsoimme, missä Suomi sijaitsee. Istuimme piirissä, ja karttapallon kierrettyä jokaisen lapsen kautta, siirryimme katsomaan kuvia Suomesta. Kuvissa meillä oli muun muassa suomenlippu, kuvia suomalaisista eläimistä sekä luonnosta. Keskustelimme lasten kanssa hetken ajan vuodenajoista ja niistä asioista, mitä heille tuli kuvista mieleen. Toiminnallisessa osuudessa meillä oli rytmimusiikkiharjoitus. Liikuimme musiikin tahtiin vaihdellen tempoa hitaasta nopeaan ja hiipien sekä tömistellen. Lopuksi lapset saivat vielä esittää oman äänen ja liikkeen muille, jonka muut toistivat perässä. Otimme lopuksi kaksi Fröbelin palikoiden suosittua laululeikkiä, jotka olivat ”jump-palaulu” sekä ”huugi-guugi”.

Lopuksi pidimme lapsille rentoutuksen. Lapset makoilivat patjojen päällä ja luimme pienen tarinan (LIITE 3), joka liittyy suomen vuodenaikoihin. Kerroimme lapsille, että tuokio on päättynyt ja että seuraavalla kerralla matkustaisimme uuteen koh-

teeseen. Lopetus sisälsi myös palautteen keräämisen lapsille suunnitteleamme palautelomakkeen (LIITE 8) avulla. Tämä tapahtui niin, että jokainen ohjaaja otti osan lapsiryhmästä mukaansa rauhallisemmalle paikalle palautteen keräämistä varten.

4.3.3 Kolmas interventio

TAULUKKO 6. Kolmannen intervention teema ja tavoite

Teema	Tavoite
Afrikka	Tutustuminen musiikkimaalaukseen itsensä ilmaisun keinona sekä keskittyminen ja kuunteleminen.

Kolmannen intervention teemana meillä oli Afrikka (TAULUKKO 6). Aloitimme intervention tuttuun tapaan kokoontumalla lepohuoneeseen. Lauloimme matkalaulun ensin ”päivää” – tervehdyksellä. Tämän jälkeen keskustelimme lasten kanssa, mitä tarvitsee mukaan matkalle lähtiessään.

Opetuksellisessa osuudessa katsoimme jälleen karttapallosta, missä Afrikka sijaitsee. Vertailimme myös Afrikan ja Suomen kokoa karttapallosta. Tämän jälkeen katsoimme piirissä erilaisia kuvia, jotka liittyivät Afrikkaan. Kuvissa meillä oli muun muassa erilaisia Afrikan luontoon liittyviä eläimiä ja maisemia sekä kooste Afrikan valtioiden lipuista. Kun olimme tutustuneet Afrikkaan, lauloimme matkalaulun somalinkielisellä ”nabad” -tervehdyksellä ensimmäisen kerran. Toiminnallisessa osuudessa meillä oli musiikkimaalausta afrikkalaisen musiikin soidessa taustalla.

Lopetuksessa otimme jälleen rentoutuksen. Tällä kertaa toteutimme rentoutuksen huivirentoutuksena. Kerroimme lapsille tuokion päättyneen ja keräsimme palautteen. Pyysimme palautetta myös henkilökunnalta suullisesti sekä keskustelimme yleisesti interventioiden sujuvuudesta.

4.3.4 Neljäs interventio

TAULUKKO 7. Neljännen intervention teema ja tavoite

Teema	Tavoite
Kiina	Tutustutaan joogaan/ thai chihin. Samalla lapset saavat työstää itseluottamustaan ja esiintymistaitojaan. Tuemme lasten esiintymisvalmiuksia lähestyvään kevätjuhlan ohjelmanumeroon.

Neljännen intervention teemana oli Kiina (TAULUKKO 7). Aloitimme intervention kerääntymällä lepoahuoneeseen. Kyselimme lapsilta mitä he muistivat viime kerralta ja miten sanottiin päivää somalin kielellä. Jatkoimme aloitusta laulamalla matkalaulun afrikkalaisella tervehdyksellä.

Opetuksellinen osuus sisälsi karttapallon tutkimista. Katsoimme missä Kiina sijaitsee ja kuinka suuri se on. Vertailimme vähän Suomen, Afrikan ja Kiinan kokoa. Katsoimme erilaisia kuvia Kiinaan liittyen. Kuvissa esiintyi muun muassa kiinanmuuri, kiinanlippu, temppelit, pandat ja lohikäärme-patsaita sekä kiinalaista kirjoitusta. Kiinaan tutustuttuamme, lauloimme matkalaulun kiinalaisella ”ni hao” -tervehdyksellä kaksi kertaa. Toiminnallisessa osuudessa tutustuimme rauhalliseen kiinalaiseen musiikkiin ja pidimme lapsille myös jooga/thai chi hetken. Tämän jäl-

keen tasapainoilimme hernepussien kanssa. Kokeilimme, miten hernepussi pysyy pään päällä kyykkyyssä tai tehdessä ympyrän.

Lopetuksessa pidimme rentoutuksen. Lapset kävivät lattialle makaamaan patjoille ja laitoimme taustalle rauhallista kiinalaista musiikkia. Huivirentoutuksen yhteydessä pyysimme lapsia yksitellen nousemaan istumaan. Kun kaikki lapset istuivat, kerroimme että tuokio on päättynyt ja seuraavalla kerralla matkustaisimme uuteen kohteeseen. Tämän jälkeen keräsimme vielä palautteen lapsilta sekä henkilökunnalta.

4.3.5 Viides interventio

TAULUKKO 8. Viidennen intervention teema ja tavoite

Teema	Tavoite
Yhdysvallat	Tuetaan kielellistä kehitystä ja esiintymisvalmiuksia laulujen ja lorujen avulla.

Viidennen intervention teemana olivat Yhdysvallat (TAULUKKO 8). Aloitimme intervention kokoontumalla jälleen lepohuoneeseen. Lauloimme matkalaulun aluksi aikaisempien matkakohteiden tervehdyksillä, eli suomenkielisellä, somalinkielisellä sekä kiinankielisellä tervehdyksellä. Tämän jälkeen siirryimme opetukselliseen osioon.

Opetuksellisessa osuudessa katsoimme ensin karttapallosta, missä Yhdysvallat sijaitsevat. Tämän jälkeen siirryimme tarkastelemaan kuvia Yhdysvalloista. Kuvissa esiintyi muun muassa vapaudenpatsas, dollari, Niagaran putoukset sekä Yh-

dysvaltojen lippu. Kun olimme tutustuneet Yhdysvaltoihin, opettelimme sanomaan päivää englanniksi. Tämän jälkeen lauloimme matkalaulun englanninkielisellä tervehdyksellä pari kertaa. Toiminnallisessa osuudessa pyrimme tukemaan kielellistä kehitystä ja tukemaan lasten esiintymisvalmiuksia. Lauloimme Jos syl lysti on (LIITE 10) sekä Piippolan vaari (LIITE 11). Rauhoitimme laulujen jälkeen tilanteen ja lapset istuivat lattialle kasvot meihin päin. Arvuuttelimme lapsille Alias korteista niissä esiintyviä asioita. Lapset saivat arvausvuoron viittaamalla. Lopuksi lauloimme vielä ”jumppalaulun” eli pää-olkapää-peppu-laululeikin.

Lopetuksessa pidimme jälleen rentoutuksen. Lapset kävivät patjoille makaamaan ja himmensimme valot. Luimme rentoutuksen yhteydessä tarinan ”vanha setä tuhatjalkainen” (LIITE 12). Lapset saivat tarinan jälkeen makoilla vielä hetken, jonka jälkeen pyysimme heitä nousemaan istumaan. Kerroimme, että tuokio on päättynyt ja että seuraavalla kerralla matkustaisimme taas uuteen kohteeseen. Lopuksi keräsimme vielä palautteen lapsilta.

4.3.6 Kuudes interventio

TAULUKKO 9. Kuudennen intervention teema ja tavoite

Teema	Tavoite
Brasilia	Esiintymistaitojen vahvistuminen, tutustuminen brasilialaiseen kulttuuriin sekä itseilmaisu huivitanssin avulla.

Kuudennen intervention teemana meillä oli Brasilia ja tavoitteena hioa lasten esiintymisvalmiuksia ja tukea itseluottamusta (TAULUKKO 9). Aloitimme tuttuun tapaan kokoontumalla lepohuoneeseen. Kun tilanne oli rauhallinen, aloitimme laulamalla

matkalaulun edellisten maiden tervehdyksillä. Lauloimme matkalaulun piirileikkinä suuntaa vaihtaen.

Opetuksellisessa osuudessa katsoimme karttapallosta, missä Brasilia sijaitsee. Tämän jälkeen vertailimme vähän eri maiden etäisyyksiä ja kokoa. Katsoimme erilaisia kuvia Brasiliasta. Kuvissa meillä oli muun muassa Brasilian lippu, erilaisia Brasilian luontoon liittyviä kuvia sekä Rio De Janeiron maanmerkki. Tutustuttuamme Brasiliaan paremmin, opettelimme portugalinkielisen tervehdyksen ”bom dia”. Lauloimme matkalaulun pari kertaa uudella tervehdyksellä. Pidimme toiminnallisessa osuudessa huivitanssin brasilialaisen musiikin soidessa taustalla. Lapsilla oli mahdollisuus ilmaista itseään tanssin kautta. Toiminnallisen osuuden loppuksi lauloimme vielä ”huugi-guugi” – laulun.

Intervention lopetuksessa pidimme huivirentoutuksen. Lapset kävivät makaamaan patjoille ja himmensimme valot. Silitimme lapsia huiveilla ja he saivat rauhoittua hetkeksi paikoilleen. Rentoutuksen jälkeen lapset nousivat istumaan ja kerroimme, että tuokio oli päättynyt. Keräsimme lapsilta vielä palautteen intervention loppuksi. Kerroimme lapsille, että seuraavalla kerralla palaamme takaisin Suomeen ja että harjoittelemmekin matkalaulua, jonka tulisimme esittämään vanhemmille kevätjuhlassa.

4.3.7 Seitsemäs interventio

TAULUKKO 10. Seitsemännen intervention teema ja tavoite

Teema	Tavoite
Paluu Suomeen ja kenraaliharjoitukset	Hiomme ohjelmanumeron esityskuntoon

Seitsemännen intervention teemana meillä oli paluu Suomeen (TAULUKKO 10) sekä kenraaliharjoitus (LIITE 2). Aloitimme tuttuun tapaan kerääntymällä lepohuoneeseen. Ensin keskustelimme lasten kanssa, missä kaikissa maissa vierailimme ja muistelimme, miten eri kielillä sanottiin päivää. Tämän jälkeen muodostimme jälleen piirin ja lauloimme matkalaulun kaikilla opettelemillamme tervehdyksillä. Lapset jaettiin sattumanvaraisesti kuuteen eri ryhmään. Viisi ryhmää edusti maita, joihin olimme tutustuneet ja kuudes ryhmä edusti maailmanmatkajia, jotka kiersivät tutustumassa näihin maihin. Jaoimme lapsille tekemämme liput, joita he saivat heilutella maailmanmatkajien saapuessa. Harjoittelimme näin pari kertaa, jotta esitysmuoto jäisi lapsille paremmin mieleen. Lopuksi harjoittelimme vielä kerran ”jumppalaulun”, joka tulisi vielä esityksen loppuun. Tätä ennen keräsimme lapsilta liput pois. Laulun jälkeen keskustelimme tulevasta esityksestä ja kyselimme lapsilta, oliko heillä jotain kysyttävää seuraavan päivän kevätjuhlaan liittyen.

Lopetuksena pidimme huivirentoutuksen, joka oli jo muotoutunut rutiiniksi niin meille kuin lapsillekin. Lapset kävivät omatoimisesti lattialle makaamaan ja odottivat jännityksellä huivin saapumista. Rentoutuksen jälkeen kerroimme tuokion päättyneen, ja että seuraavana päivänä he saisivat esittää oppimansa kevätjuhlassa vanhemmille sekä sisaruksilleen. Tämän intervention jälkeen emme keränneet palautetta lapsilta.

4.3.8 Kahdeksas interventio

TAULUKKO 11. Kahdeksannen intervention teema ja tavoite

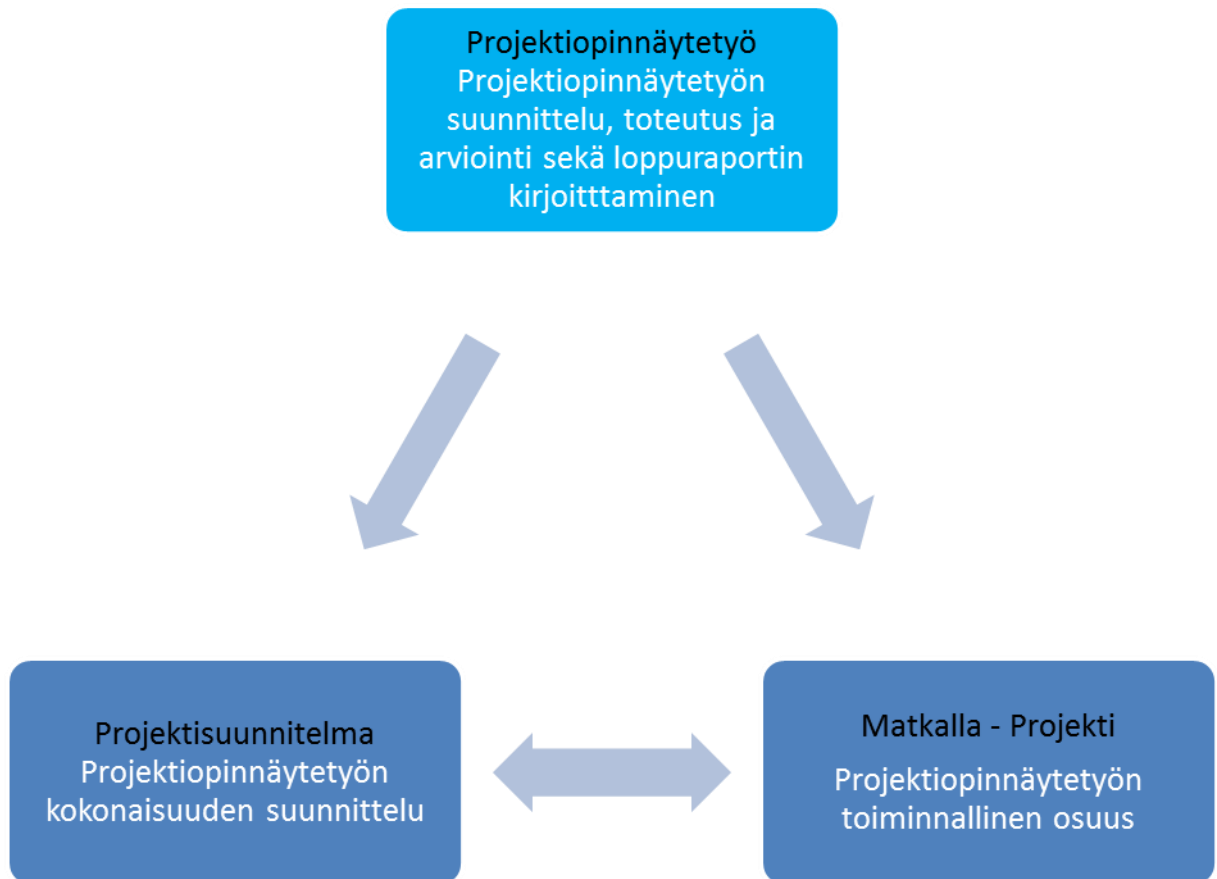
Teema	Tavoite
Kevätjuhla	Ohjelmanumeron esittäminen kevätku- hlassa eli projektioinnäytetyömme ulos- tulo.

Kahdeksas ja viimeinen interventio eli projektimme ulostulo (LIITE 2) tapahtui 13.5.2014 päiväkodin kevätku-
hlan muodossa. Tavoitteenamme oli oheisen taulu-
kon (TAULUKKO 11) mukaan ohjelmanumeron esittäminen kevätku-
hlassa. Saa-
vuttuamme päiväkodille, viritimme tarvitsemamme musiikit valmiiksi. Ennen ohjel-
manumeroamme, esittelimme itsemme yleisölle ja kerroimme lyhyesti, mitä olem-
me kevään aikana päiväkodilla tuokioiden aikana tehneet. Tämän jälkeen lapset
ryhmittivät ja jaoimme heille heidän edustamansa maan liput. Esityksemme toimi
koko kevätku-
hlan päätösnumerona. Kun maailmanmatkaajat olivat kiertäneet jo-
kaisessa tutustumassamme maassa, oli vuorossa yhteislaululeikki nimeltään
”jumppalaulu”. Tämän jälkeen kumarsimme yleisölle ja kevätku-
hla oli päättynyt.
Lapset saivat valita mieleisensä lipun itselleen muistoksi projektistamme. Ke-
räsimme palautteen henkilökunnalta viimeisen kerran (LIITE 9).

4.4. Palautteen keräämismenetelmät

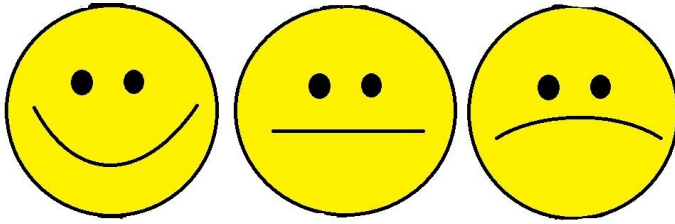
Seuraavat kaksi alalukua 4.4. sekä 4.5. kuuluvat projektioinnäytetyömme (KUVIO
5) vaiheeseen, jossa työstimme raporttia. Nämä luvut sisältävät palautteenkerää-
mismenetelmät sekä loppuraportin tekemisen. Tarkastelemme tarkemmin käyttä-

miämme palautteenkeräämismenetelmiä niin henkilökunnan, lasten kuin meidänkin näkökulmasta.

KUVIO 5. Projektipinnäytetyön vaiheet - projektipinnäytetyö

Keräsimme kuuden ensimmäisen intervention jälkeen lapsilta palautteen lapsille suunnittelemamme palautelomakkeen avulla (LIITE 8). Palautteen kerääminen tapahtui väritettävien hymynaamojen avulla kolmen erilaisen väitteen saattelemana. Vaihtoehtoina oli kolme erilaista naamaa; iloinen, välinpitämätön ja surullinen, kuten seuraavassa kuviossa (KUVIO 6).

KUVIO 6. Lasten palautelomakkeen väritettävät kasvot

Lapset saivat värittää kasvot haluamallaan tavalla. Lapset jaettiin palautteen keräämistä varten pienempiin ryhmiin, jotta palautteen kerääminen sujui jouhevammin. Jokaisessa pienryhmässä oli yksi työntekijä ohjaamassa palautteen keräämistä. Pyrimme ohjeistamaan lapsia väritystehtävään neutraalisti saadaksemme mahdollisimman totuudenmukaisen arvion. Kerroimme lapsille, mitä tunnetilaa jokainen naama edustaa. Pienryhmissä ohjaajat lukivat väitteet lapsille ääneen ja antoivat lapsen rauhassa värittää sen hymynaaman, joka vastasi hänen tunnettaan väitteeseen liittyen. Lasten palautelomakkeeseen valitsimme seuraavat väitteet: ”Minulla oli hauskaa..”, ”Minä opin uutta..” sekä ”Minusta oli hauskaa leikkiä ja tehdä asioita muiden kanssa...”.

Henkilökunnalle suunnittelemassamme palautelomakkeessa (LIITE 9) päädyimme käyttämään avoimia kysymyksiä. Palautelomakkeet jaettiin kaikille projektissa mukana olleille työntekijöille. Palautteen kerääminen henkilökunnalta tapahtui ensimmäisen, neljännen sekä viimeisen intervention jälkeen. Palautteen antaminen tapahtui nimettömästi. Saimme palautetta kuitenkin myös suullisesti jokaisen intervention jälkeen. Annoimme palautetta myös toisillemme suunnittelemamme vertaisarviointilomakkeen (LIITE 13) avulla projektin alussa, keskellä sekä lopussa. Reflektoimme omaa toimintaamme myös suunnittelemamme itsearviointilomakkeen (LIITE 14) avulla. Itsearviointilomakkeen täytimme jokaisen intervention jälkeen. Vertaisarviointilomake sekä itsearviointilomake olivat myös rakennettu avoimin kysymyksin.

5. PROJEKTIOPINNÄYTETYÖN ARVIOINTI

Tässä luvussa arvioimme projektioinnäytetyömme eri osa-alueita. Seuraavat alaluvut käsittelevät aikataulun, kustannusarvioin, projektisuunnitelman, interventioiden, palautteiden sekä tavoitteiden arvioinnit. Palautetta keräsimme interventioiden ajan niin kirjallisesti kuin suullisestikin. Palautteenkeräämismenetelmistä olemme kertoneet tarkemmin luvussa 4.4.

5.1. Projektisuunnitelman arviointi

Tässä luvussa avaamme projektioinnäytetyömme etenemistä suunnitteluvaiheesta valmiiksi projektisuunnitelmaksi alla olevan taulukon (TAULUKKO 12) mukaisesti.

TAULUKKO 12. Projektisuunnitelman eteneminen

Toukokuu 2013	Elokuu - Joulukuu 2013	Tammikuu - Helmikuu 2014
→	→	

Työstimme projektisuunnitelmaamme toukokuusta 2013 alkaen. Syksyllä 2013 palautimme projektisuunnitelman projektioinnäytetyömme ohjaajalle ensimmäisen kerran. Tässä vaiheessa projektisuunnitelmamme ei vielä sisältänyt suunnitelmaa interventioista eikä ollut erityisen yksityiskohtainen. Syksy 2013 oli projektisuunnitelman työstämisen intensiivisintä aikaa. Korjasimme projektisuunnitelmaa ohjaajan antamien korjausehdotusten mukaisesti useamman kerran syksyn aikana.

Korjausehdotusten tekeminen tuntui hitaalta ja välillä myös ideat karkasivat. Projektisuunnitelman tekeminen sisälsi useampia turhautumisen hetkiä. Projektisuunnitelman työstäminen jatkui helmikuulle 2014 asti, jolloin saimme projektisuunnitelman (LIITE 1) hyväksytyksi ja pääsimme hakemaan tutkimuslupaa. Tässä vaiheessa huomasimme, kuinka kannattavia kaikki tekemämme korjaukset olivat. Korjaukset projektisuunnitelmassa palkitsivat toteutusvaiheessa. Suunnitelma oli sisällöltään selkeä ja antoi hyvät lähtökohdat lähteä toteuttamaan projektiopinnäytetyötämme. Projektiopinnäytetyömme on suurimmaksi osaksi toteutunut projektisuunnitelman mukaan. Joitakin muutoksia projektin toiminnalliseen osuuteen kuitenkin tuli sen edetessä.

5.1.1. Aikataulu

Projektisuunnitelman (LIITE 1) mukainen aikataulu toteutui suurimmaksi osaksi. Kävimme tutustumassa lapsiryhmään Koivuhaan päiväkodissa suunnitelmasta hieman poiketen vasta tammikuussa 2014. Aloitimme myös interventiot suunnitelmasta poiketen kuukauden myöhemmin, eli huhtikuussa 2014. Interventioiden toteutus tapahtui projektisuunnitelman mukaisesti yhdestä kahteen kertaan viikossa ja kesti toukokuuhun 2014 asti päättyen kevätjuhlaan. Myös interventioiden kesto toteutui projektisuunnitelman mukaan. Loppuraportin kirjoittaminen tapahtui projektisuunnitelman mukaisesti.

5.1.2. Kustannusarvio

Projektisuunnitelmassamme (LIITE 1) arvioimme, että ainut kustannus olisi työhön käyttämämme aika, sillä tilat ovat käytössämme ilmaiseksi. Arvioimme palkkasemme 10€/tunti ja aikaa työhön on varattu 400 tuntia, mikä kokonaisuudessaan tekee 4000€. Emme kuitenkaan ottaneet suunnitelmassa huomioon kuvia, joita

aiomme näyttää interventioiden yhteydessä, palautelomakkeita sekä esitykseen tarvittavia lippuja. Projektisuunnitelman mukainen projektibudjettimme ei siis toteutunut. Yhteensä projektibudjettimme kasvoi 14,60 euroa erilaisista materiaalikustannuksista johtuen.

5.4. Toiminnallinen osuus

Ennen kuin aloitimme Matkalla – projektin, päätimme käydä päiväkodilla tutustumassa projektiin osallistuvaan henkilökuntaan sekä lapsiryhmään. Tämä osoittautui hyväksi päätökseksi, koska tutustumisen jälkeen oli helpompi lähteä toteuttamaan varsinaisia interventioita. Tutustumiskerralla seurasimme päiväkodin arkea ja kerroimme lapsille itsestämme sekä tulevasta Matkalla – projektista. Tarkoituksenamme oli luoda rento ja turvallinen ilmapiiri ja samalla rohkaista lapsia lähestymään meitä. Myös tässä asiassa tutustuminen ajoi asiansa. Lastentarhaopettajan avustuksella lapset esittelivät itsensä meille. Painoimme jo tässä vaiheessa lasten nimiä mieleen, mikä teki ensimmäisen intervention toteutuksen huomattavasti sujuvammaksi.

Olimme tehneet tarkat suunnitelmat interventioiden toteutuksesta, mikä lisäsi sujuvuutta huomattavasti. Ennen jokaista interventiota kävimme suunnitelman läpi ja arvioimme sen sopivuuden lapsiryhmälle sekä teimme tarvittavia muutoksia. Tämä osoittautui toimivaksi tavaksi, joka palveli sekä meitä että lapsia. Pystyimme toteuttamaan toimintaa paremmin lapsilähtöisesti ja huomioimaan jokaisen lapsen yksilöllisesti.

Interventioiden kesto oli neljän ensimmäisen intervention aikana tunnista puoleentoista tuntia pitkiä. Pohdimme paljon, onko tämä aika liian pitkä lapsiryhmälle. Kolmanteen interventioon saakka henkilöstö pysyi samana ja saimme positiivista

palautetta toiminnan sekä ajankäytön sopivuudesta. Neljännen intervention toteutuksessa henkilöstö oli muuttunut sairastumisten sekä lomien johdosta, jolloin lapsiryhmän toiminnassa näkyi selvä muutos. Tässä vaiheessa huomasimme, että interventioihin varaamamme aika oli liian pitkä. Saimme tästä myös palautetta henkilökunnalta. Päätimme lyhentää interventioita, jotta ne palvelisivat paremmin lasten ikä- ja kehitystasoa. Päätös oli oikea. Huomasimme kuitenkin kuinka suuri vaikutus henkilöstön vaihtuvuudella voi olla lapsiryhmän toimintaan. Toiminnan suunnittelussa otimme vastaan mahdollisuuksien mukaan myös lasten toiveet.

Suunnittelemamme interventiot olivat laajoja ja sisälsivät paljon erilaista toimintaa. Tämä osoittautui hyväksi asiaksi, koska pystyimme valitsemaan lapsiryhmälle toimivimman vaihtoehdon sekä tarvittaessa jättämään jotain pois tai siirtämään jotain pois jätettyä toimintaa seuraavaan interventioon edellyttäen että se sopi teemaan. Alkuperäisessä interventiosuunnitelmassa (LIITE 3) meillä oli neljännessä interventiossa pantomiimi, jonka jouduimme vaihtamaan sen haasteellisuuden vuoksi toisenlaiseen tavoitteita tukevaan toimintaan. Kuvaukset interventioista olemme avanneet luvussa 4.3.

Interventiomme tukivat hyvin Matkalla – projektin ulostuloa (LIITE 2), eli kevätjuhlan ohjelmanumeroa. Eteneminen oli selkeää ja lapset hokkasivat matkustus-idean heti aluksi. Matkalla – projektin ulostulo oli sujuva kokonaisuus interventioissa käsittelemistämme asioista. Lapset olivat innoissaan saadessaan esittää oppimiaan asioita vanhemmilleen ohjelmanumeron muodossa. Ohjelmanumeron esitys tuki myös kasvatuskumppanuutta ottaen vanhemmat huomioon esittelemällä heille tiivistetysti sen, mitä olimme interventioissa käsitelleet. Suurin osa vanhemmista tuli myös mukaan viimeiseen yhteislaululeikkiin, mikä yhdisti projektiorganisaation osa-alueet.

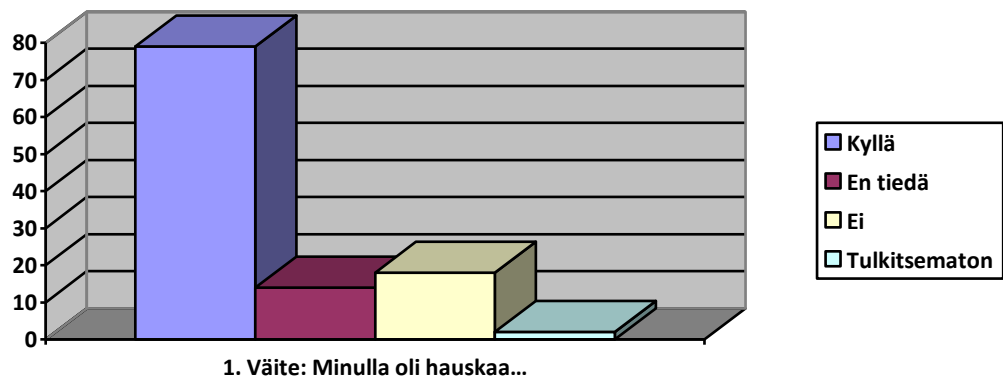
Kokonaisuudessaan interventioiden toteutus onnistui hyvin. Tämä käy ilmi niin lasten kuin henkilökunnankin positiivisesta palautteesta. Voimme todeta Matkalla -projektin olleen onnistunut kokonaisuus.

5.5. Palautteiden arviointi

Tämän luvun alaluvuissa käsittelemme Matkalla – projektin aikana keräämämme palautteen. Käyttämämme palautteenkeräämismenetelmät olemme avanneet tarkemmin luvussa 4.4. Palautteen arvioinnin olemme jakaneet kolmeen eri osaluokkaan, joita ovat lasten palautteen arviointi, henkilökunnan palautteen arviointi sekä vertais- ja itsearviointin palautteen arviointi.

5.5.1. Lasten palautteen arviointi

Seuraavassa kuviossa (KUVIO 7) esittelemme tulokset lasten palautteista ja avaamme tarkemmin myös sanallisesti saamaamme palautetta. Yhteensä saimme lapsilta palautetta kuudesta interventiosta ja palautelomakkeita kertyi 108 kappaletta.

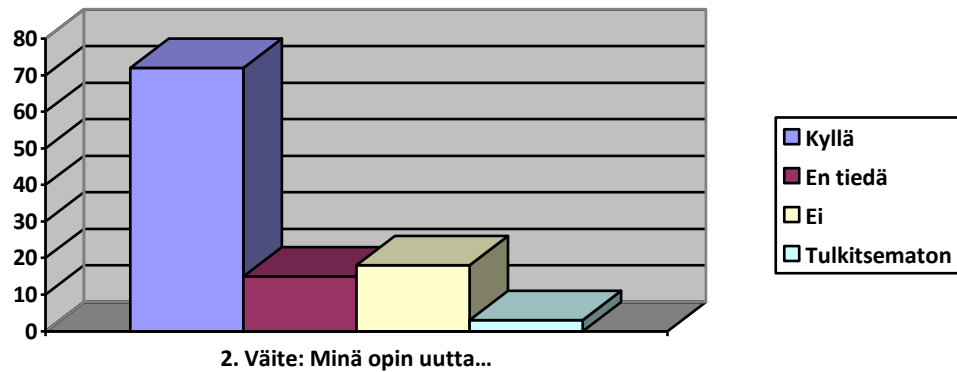
KUVIO 7. Kooste lasten palautteista ensimmäiseen väitteeseen.

Ensimmäisenä väitteenä palautelomakkeessa oli väite ”minulla oli hauskaa..”. Tähän väitteeseen saimme yhteensä 74 kappaletta ”kyllä” – vastauksia. ”En tiedä” vastauksia väitteeseen oli yhteensä 14 kappaletta. Viimeisenä vaihtoehtona oli ”ei”, johon vastauksia kertyi yhteensä 18 kappaletta. Tulkitsemattomia vastauksia tähän väitteeseen oli yhteensä kaksi kappaletta.

Lapsilta kirjattiin ylös palautelomakkeisiin palautteen keräämisen yhteydessä perusteluja heidän antamiin vastauksiin. Seuraavassa koonti vastauksista ensimmäiseen väitteeseen:

makoileminen (rentoutus) oli kivointa.
 kaikki oli hauskaa.
 oli hauskaa makoilla siellä (lepparissa).
 maalaaminen oli kivointa.
 ei ollut hauskaa ko väsytti.
 laulaminen, leikkiä, kuvat hauskoja, kaikki oli kivaa.
 huivi oli kivaa.
 se rentoutuminen oli kivaa ja huivi tuli.
 mä en tykänny olla siellä.
 lippu oli hauska.
 koska me tehtiin kaikkia juttuja, se oli hauskaa.

oli tylsää.
 kivenä ei ollut kivaa (=jumppa).
 kun sanottiin Brasiliaksi päivää.
 tanssi huivien kanssa.
 se laulu, hauskaa.

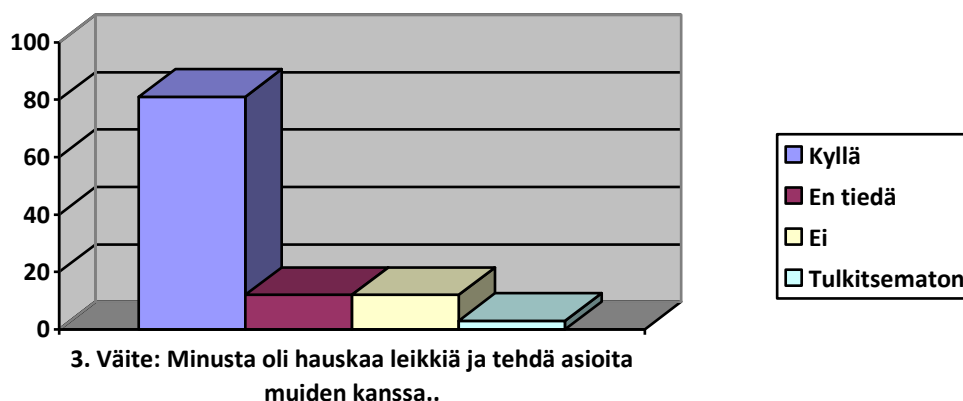
KUVIO 8. Kooste lasten palautteista toiseen väitteeseen.

Toisena väitteenä lasten palautelomakkeessa oli väite ”minä opin uutta..”. Tähän väitteeseen saimme ”kyllä” -vastauksia 72 kappaletta. ”En tiedä” -vastauksia oli yhteensä 15 kappaletta. ”Ei” -vastauksia kerääntyi 18 kappaletta. Tulkitsemattomia vastauksia väitteeseen oli kolme kappaletta. Nämä vastaukset ilmenevät yllä olevasta kuvioista (KUVIO 8).

Lapsilta kirjattiin ylös palautelomakkeisiin palautteen keräämisen yhteydessä perusteluja heidän antamiin vastauksiin. Seuraavassa koonti vastauksista toiseen väitteeseen:

opin uusia lauluja ja asioita eläimistä.
 en ollu ennen nähnyt karttapalloa, ainoastaan kartan.
 eläimistä, karttapallosta, laulu oli kiva.
 en ollut nähnyt Afrikkaa kartalla.

mää en tykänny siitä, että ne oli liian pitkästi, että mun maalaus ei ollu valmis kun piti lopettaa.
 opin Afrikasta uutta.
 tiesin jo.
 opin lipusta uutta.
 opin näpsyttämään sormilla.
 kiinalainen voimistelu.
 miten sanotaan päivää.
 se lintu.

KUVIO 9. Kooste lasten palautteista kolmanteen väitteeseen.

Kolmantena ja viimeisenä väitteenä lasten palautelomakkeessa oli väite ”minusta oli hauskaa leikkiä ja tehdä asioita muiden kanssa...”. Yllä olevasta kuviosta (KUVIO 9) näkee vastausten jakautumisen. Tähän väitteeseen ”kyllä” -vastauksia kertyi eniten, yhteensä 81 kappaletta. Sekä ”en tiedä” että ”ei” -vastauksia kertyi molempia 12 kappaletta. Tulkitsemattomia vastauksia tähänkin väitteeseen oli kolme kappaletta.

Lapsilta kirjattiin ylös palautelomakkeisiin palautteen keräämisen yhteydessä perusteluja heidän antamiin vastauksiin. Seuraavassa koonti vastauksista kolmanteen väitteeseen:

oli hauskaa laulaa.
 tanssia huivin kanssa.
 se tanssi oli hauska.
 mulla oli kivaa.
 pää, olkapää, peppu – laulu oli kiva.
 pyöriminen.
 kuvakortit kun piti arvata, oli kivoja.
 kaikki oli kivaa.
 laulut kivoja.
 en tykkää kun muut nauraa niin paljon
 ko ei leikkitty.
 jumppalaulu (huugi-guugi) ja rytmileikki, sai leikkiä lohikäärmettä.
 leikki oli kivointa.

5.5.2. Henkilökunnan palautteen arviointi

Henkilökunnalta keräsimme palautteen pelkästään avoimien kysymysten avulla. Palautteenkeruumenetelmiä olemme avanneet tarkemmin luvussa 4.4. Keräsimme palautteen henkilökunnalta Matkalla – projektin alussa, keskellä sekä lopussa, pystyäksemme arvioimaan oman kehityksemme. Emme nähneet tarpeelliseksi kerätä palautetta jokaisesta pitämästämme interventiosta, koska se ei olisi enää palvellut tarkoitusta. Huomasimme tämän olevan oikea ratkaisu Matkalla – projektin edetessä, sillä päiväkodin arki oli kovin kiireistä. Jokaisen intervention jälkeen saimme kuitenkin suullista palautetta henkilökunnalta.

Ensimmäisen intervention jälkeen saimme kirjallista palautetta kahdelta työntekijältä. Palaute interventiosta oli pääosin positiivista. Työntekijät arvioivat intervention onnistumista sekä sen hyviä puolia seuraavasti:

tuokio onnistui yleisesti ottaen ensimmäiseksi kerraksi hyvin.
 tuokio onnistui kivasti ja lapset tykkäsivät kovasti.
 tuokion idea ja teidän positiivinen, hyvä ja kannustava asenne.
 vaihtelevuus mitä tehtiin, laulu, nimet, rentoutus, piirustus.

Saimme palautetta myös mahdollisista kehityskohdista. Siirtymätilanteiden hallinta ja suunnittelu oli yksi asia, mikä nousi molemmista palautteista esille. Palautteista nousi esille myös seuraavanlaisia kommentteja:

mitä jo tehtävänsä valmiiksi saaneet lapset tekevät odottaessaan muita. siirtymävaiheet ja jämäkkyys lasten ”kieltämiseen/ojentamiseen” => tuokio oli sopiva ”vaikeusasteeltaan”. tehtävät tuttuja lapsille. juuri sopivia ikätasoon. tuokio oli ehkä tämän ikäisille vielä turhan pitkä. tuokiota ovat sopivia sisällöltään. kiva kun aluksi tutustuttiin lapsiin ja nimiin. nimilaput hyvä idea lapsille, jonka itse huomasitte.

Toimintamme arvioitiin henkilökunnalta saadun palautteen mukaan kielellistä kehitystä tukevaksi. Myös monikulttuurisuuden koettiin näkyvän interventiossa riittävästi. Henkilökunta käytti seuraavanlaisia perusteluja palautteissaan:

sai kuvallisesti kertoa itsestään sekä piirissä oman vuoron ja puhevuoron tulkinta. kiva kun laulu oli kahdesti.

oli hienoa, kun kysyttiin ketä perheeseen kuulu ja se, kun kysyttiin mitä aamulla tehdään kotona →erilaisia tapoja.

Palautelomakkeessa kysyimme henkilökunnalta myös, miten he kokivat yhteistyömme ja ohjaustaitomme. Palaute oli jälleen positiivista ja rakentavaa, mikä tulee ilmi seuraavista kommentteista:

yhteistyö sujui hyvin.

rauhallisuus plussaa. hyvin sujui => päiväkodissa tilanteet muuttuvat eivätkä aina mene suunnitellusti joten hienosti suhtauduite tilanteeseen.

työskentely sujuvaa ja rauhallista. lapset kiinnostuivat tuokiosta heti. huomioitte lapset hyvin.

vielä lisää jämpätyttä ja uskallusta komentaa ja ottaa tilanne haltuun niin hyvä tulee! =>

Seuraavan kerran keräsimme henkilökunnalta palautelomakkeet Matkalla - projektin puolesta välissä. Palautteen saimme kahdelta työntekijältä. Interventiossa lapset olivat tavallista levottomampia, mitä käsittelimme tarkemmin kappaleessa 5.4. Palautteesta nousi ensimmäisenä esiin, miten interventio oli henkilökunnan mielestä onnistunut:

hieman olivat lapset levottomia, eivätkä jaksaneet kunnolla keskittyä... liekö viikonlopun syytä??

tuokio onnistui hyvin. lapset olivat vähän meluisia, mutta opiskelijat ottivat hyvin leikkien vaihdot hallintaan ja saivat lapset kiinnostumaan eri leikeistä.

Palautteessa kysyimme myös, mikä henkilökunnan mielestä interventiossa oli hyvää. Tähän saimme seuraavanlaisia vastauksia:

hernepussitasapainoilu, ”kiinalainen jumppa”, se kun lapset pääsevät tekemään ja osallistumaan

hiljaisuus-merkin keksintä/näyttäminen lapsille. erilaisten eläinten kuva, lippu, karttapallo, rentoutus. yleinen tilanteen hallinta meni hyvin. lapset kiinnostuivat.

Kehittämisen varaa oli edelleen siirtymätilanteissa sekä lasten ohjaamisessa tilanteen ollessa rauhattomampi. Suullisessa palautteessa henkilökunnan jäsenet nostivat esille ryhmän haasteellisuuden ja suuren koon, joihin nähden suunnittelemamme interventiot toimivat tarkoituksensa mukaisesti. Kirjallisessa palautteessa oli nostettu esille seuraavia asioita, joissa oli huomioitu myös interventioiden sisällön soveltuvuus lasten ikä- ja kehitystasoon nähden:

sulavampi siirtyminen seuraavaan touhuun ja lasten huomion herättäminen

rauhallisuuden luominen tuokioihin jos lapset rauhattomia, saa "komentaa"
=)

tuokio ehkä vieläkin liian pitkä näille lapsille → keskittyminen herpaantuu

sopivia kun on musiikkia, laulua, kiinnostavia kuvia ja tehtäviä
sopivan kokoisia ovat

Henkilökunta arvioi interventiomme olevan edelleen kielellistä kehitystä tukevia sekä monikulttuurisuuden koettiin näkyvän tarpeeksi. Tämä nousee esiin seuraavista kommentteista:

kyllä. kuvat ja laulut hyvä.

toistoa kivasti esim. lauluissa. selkeät ohjeet ja rauhallinen puhe.

kyllä näkyi: kuvissa ja uutta kieltä harjoitellessa

kyllä kun eri maista puhutaan ja kuunnellaan eri maiden musiikki ja katsotaan kuvia. eri maiden kielellä "PÄIVÄÄ".

Yhteistyömme oli henkilökunnan palautteeseen peilaten moitteetonta. Myös ohjaustaitomme arvioitiin kehittyneen verraten ensimmäisiin interventioihin.

kehittynyt positiivisesti jos vertaa esim. ensimmäiseen kertaan. hienosti olette uskaltaneet komentaa ja puuttua esim. meluun/häiriköintiin

joka tuokio paranee ja kun huomaatte itsekkin missä esim. paranneltavaa, tuotte sen julki. rauhallisuus on kiva joka vaikuttaa myös lapsiin.

edelleen moitteettomasti. =)

hyvin. kiva nähdä miten myös opiskelijat nauttivat tuokioista ja lasten vastauksista. yhteistyö sujuu hyvin =)

hiljaisuus sormimerkistä RUUSU! =)

Viimeiseksi keräsimme palautteen henkilökunnalta kevätjuhlan jälkeen. Itse kevätjuhlassa esittämämme ohjelmanumero sai erittäin hyvät arvostelut. Palautetta Matkalla - projektin lopussa saimme kolmelta työntekijältä. Monikulttuurisuuden arvioitiin näkyvän edelleen hyvin interventioissa uusien tutustumiskohteiden kautta. Toiminta koettiin myös kielellistä kehitystä tukevaksi esimerkiksi toiston, laulujen sekä kuvien sanallistamisen avulla. Seuraavassa kommentteja ohjelmanumeron onnistumisesta sekä interventioista kokonaisuudessaan:

tuokiot sujuneet hyvin mielestäni vaikka lapsiryhmä iso ja hälisevä. hyvin olette pitäneet tuokiot. kevätjuhla oli täys kymppi! =)

hyvin

onnistui hienosti kevätjuhlassa

kokonaisuus sisältäen eri maiden esittelyt. karttapallosta ideaa missä maa sijaitsee. kuvat, musiikit, rentoutus, matkalaulun toisto.

selkeä

kokonaisuus. hyvä suunnitelma, hyvin harjoiteltu, lapsista oli kivaa.

kyllä oli toistoa. kuvia. otettiin lapset huomioon. kuvat joista kerrottiin.

kyllä näkyi. lapset oppivat eri maiden kieltä kuten päivää eri kielillä. kuvat, musiikki, eläimet, tavat.

Viimeisellä palautteenkeräämiskerralla saimme seuraavanlaista palautetta interventioiden kestosta sekä sopivuudesta:

sopivia mielestäni. oli maalausta, tanssia, laulua. opeteltiin kuuntelemaan ja rauhoittumaan. tietty ”rytmi” tuli tuokioihin.

ihan aluksi liian pitkä. sitten parani, kun asia tuotiin esiin.

kolmevuotiaille mielestäni vaikeita ja ryhmässä lapsille, joilla on kielen ymmärtämisen vaikeuksia

ryhmän rauhalliseksi saaminen.

aluksi tuokiot liian pitkiä ottaen huomioon lasten ikäjakauma (3-5v). tärkeää alusta alkaen miettiä ettei (lause jää kesken).

mielestäni tuokiot sopivia. ja kiva kun meinasitte jättää rentoutuksen pois, niin lapset itsestään menivät lattialle maate, että hei, jotain puuttuu =)

Yhteistyömme sai henkilökunnalta positiivista palautetta läpi koko Matkalla - projektin ajan. Tämä käy ilmi seuraavista kommentteista:

työskentely sujui ja jos oli jotain muutettavaa te otitte hyvät neuvot vastaan. ohjaustaidot hyvät.

sujuvaksi ja otitte jokaisen lapsen huomioon

hyvin sujui. ja positiivinen ja iloinen asenne on aina plussaa.

hyvin. reippaita ”vetäjiä” =)

sujui hyvin alusta loppuun.

Kiitos kun opetitte rauhoittumisen merkin, sitä käytetään päiväkodissa joka päivä. Kevätjuhlasta voisin sanoa, että teidän matkalaulu esitys ja leikki siihen lopuksi oli kyllä juhlan pääesitys! Vanhemmatkin lähtivät yhteiseen leikkiin mukaan! Kiitos että olitte osa juhlaamme

5.5.3. Vertais- ja itsearviointien palautteen arviointi

Vertaisarvioinnin suoritimme pääosin suullisesti. Täytimme myös vertaisarviointilomakkeet (LIITE 13), mutta emme kokeneet sitä yhtä hyödylliseksi kuin suullisen palautteen. Projektioinnäytetyön edetessä keskustelimme alituisesti toiminnastamme sekä kehityshaasteistamme, mikä nimenomaan teki paperiversioiden täyttämistä toistoa. Koimme suullisen palautteen paljon hyödyllisemmäksi tavaksi kehittyä. Vertaisarvioinnin avulla huomasimme, että meillä molemmilla oli samantyyppisiä kehityshaasteita. Yksi näistä oli jämäkkyys, joka ilmeni myös henkilökunnan ensimmäisissä palautteissa. Vertaisarvioinnin avulla pyrimme antamaan palautetta myös siitä, mikä oli toimivaa. Tarkoituksenamme oli tarkastella toimintaamme mahdollisimman monipuolisesti. Halusimme keskittyä kehitettävän toiminnan arvioinnin lisäksi myös siihen, mikä oli jo toimivaa. Aina ei itse huomaa sitä, missä on hyvä ja tällä tavalla halusimme vahvistaa myös meissä jo olevia vahvuuksia.

Vertaisarvioinnista ilmeni, että myös vahvuutemme olivat samantyyppisiä. Arvioimme molemmat toimintamme johdonmukaiseksi, rauhalliseksi sekä lapsilähtöiseksi. Tämä ilmeni myös henkilökunnan antamasta palautteesta. Koimme yhteistyömme toimivaksi koko projektioinnäytetyön ajan mikä näkyi myös henkilökunnalta saamastamme palautteesta. Itsearviointilomakkeiden (LIITE 14) täyttäminen vahvisti sen, mitä ilmeni myös vertaisarviointipalautteesta. Itsearviointilomakkeiden avulla oli helpompaa havaita omia kehittymishaasteita sekä vahvuuksia ja panostaa näihin.

5.6. Tavoitteiden arviointi

Projektiopinnäytetyömme tavoitteet olemme avanneet kappaleessa 2.4. Esittelimme siinä taulukoituna tulos-, oppimis- sekä toiminnalliset tavoitteet niin organisaation, asiakkaan kuin itsemmekin, eli sosionomin osalta. Avasimme tavoitteita tarkemmin alakappaleissa 2.4.1., 2.4.2. ja 2.4.3. Seuraavissa alakappaleissa arvioimme tavoitteiden toteutumista.

5.6.1. Tulostavoitteet

Organisaation tulostavoite toteutui, sillä toteutimme päiväkodin kevätjuhlaan ohjelmanumeron onnistuneesti. Tämä käy ilmi henkilökunnan antamasta palautteesta sekä itsearvioinneistamme. Asiakkaalle eli lapselle asettamamme tavoitteet toteutuivat niin henkilökunnan kuin lasten itse antaman palautteen mukaan. Suurin osa lapsista (81 kyllä-vastausta) oli sitä mieltä, että heistä oli hauskaa leikkiä ja tehdä asioita muiden kanssa. Myös itse olimme sitä mieltä, että lapsille asettamamme tulostavoitteet toteutuivat. Lapselle ominaisia tapoja toimia ympäristössä ovat nimenomaan liikkuminen, leikkiminen, tutkiminen ja ilmaiseminen sekä taiteellinen kokeminen. Lapsen kasvua ja kehitystä sekä oppimista tukeessa on otettava huomioon tämä kokonaisvaltainen näkemys, jossa korostuu lapsen toiminnan tukeminen hänelle itselleen ominaisilla tavoilla. (Vilén ym. 2008, 198.) Juuri näitä asioita toteutimme interventioissa.

Matkalla – projektin myötä olemme saaneet työstettyä valmiiksi projektiopinnäytetyöraportin, mikä vastaa asettamaamme tulostavoitetta. Projektipäälliköinä työskentelymme vaati organisointikykyä sekä johtamistaitoja, jotka kehittyivät läpi koko Matkalla – projektin. Johtamisosaamisen kehittyminen tuli hyvin esille toiminnassamme, sillä pystyimme vaivatta muokkaamaan toimintaamme sekä jo valmista suunnitelmaa. Myös rakentavan palautteen vastaanottaminen ja sen kautta kehittä-

tyminen onnistui hyvin. Tämän myötä myös tutkimuksellinen kehittämisosaamisemme edistyi. Näitä asioita käsitelimme enemmän kappaleessa 5.4. Sopeudimme myös työryhmän muutoksiin ongelmitta. Opimme toimimaan sekä tekemään päätöksiä itsenäisesti ennakoimattomissa tilanteissa. Muutoksia tehdesämme otimme huomioon koko projektiorganisaation ja keskustelimme muutosehdotuksista myös päiväkodin henkilökunnan kanssa. Asiakastyön osaamisen kompetenssin kehittyminen näkyi hyvin näissä tilanteissa.

5.6.2. Toiminnalliset tavoitteet

Organisaatiolle asettamamme toiminnallinen tavoite oli Varhaiskasvatussuunnitelman päivittäminen. Olemme toimittaneet päiväkodille tekemämme välilehden monikulttuurisuudesta (LIITE 15), mutta heidän päätettäväkseen jää, liittävätkö he välilehden omaan varhaiskasvatussuunnitelmansa.

Lapselle asettamamme toiminnalliset tavoitteet toteutuivat. Lasten osallisuuden huomiointi edellytti kriittistä ja osallistavaa yhteiskuntaosaamista. Turja (2011, 46) käsittelee lasten osallisuutta liittäen sen vahvasti yhteisöllisyyteen sekä ryhmän jäsenenä toimimiseen. Tätä tuki myös sosiaalisten vuorovaikutustaitojen sekä kielellistä kehitystä tukeva/vahvistava toiminnallinen tavoitteemme. Interventioissa lapset toimivat koko ajan ryhmässä harjoitellen sosiaalisia taitojaan sekä ryhmässä toimimista. Tähtäsimme toiminnallisissa tavoitteissa vielä siihen, että toiminta olisi lapsille sopivan haastavaa sekä joustavaa yksilötasolla. Myös tämä tavoite toteutui. Henkilökunta arvioi palautteessaan toimintamme olevan pääosin tätä tavoitetta vastaavaa, kuten kappaleesta 5.5.2. käy ilmi.

Asetimme toiminnalliseksi tavoitteeksi itsellemme lasten tasa-arvoisen huomioimisen sekä YK:n lasten oikeuksien sopimuksen noudattamisen. Nämä tavoitteet täh-

täsivät eettisen osaamisen sekä sosiaalialan palvelujärjestelmäosaamisen kompetenssien sisäistämiseen. Arvioimme toimintamme täyttäneen nämä asettamamme toiminnalliset tavoitteet. Tasa-arvoinen huomioiminen näkyi konkreettisesti interventioissa jokaisen lapsen saadessa puheenvuoron sekä mahdollisuuden kysellä mieltä askarruttavia asioita.

5.6.3. Oppimistavoitteet

Organisaatiolle asettamamme oppimistavoite oli tuottaa hyödyllinen ja laadukas kokemus projektiopinnäytetyöstämme. Henkilökunnan suullisesta palautteesta kävi ilmi, että tämä tavoite täyttyi. Henkilökunta koki Matkalla – projektin hyödylliseksi sekä opettavaiseksi kokemukseksi niin lapsille kuin heille itselleenkin. Henkilökunta oli sitä mieltä, että Matkalla – projekti toi hyvää vaihtelua päiväkodin arkeen.

Lapsille asettamamme oppimistavoitteet täytyivät myös. Toiminta oli suunniteltu alusta alkaen sellaiseksi, että lapset oppivat uutta sanavarastoaan laajentaen erilaisten leikkien ja toiminnallisten tehtävien avulla. Tutustuimme draamatyöskentelyyn muun muassa huivitanssin sekä thai chiin kautta. Myös ohjelmanumeron esittäminen oli kokemus draamatyöskentelystä. Tämä tarkoittaa, että onnistuimme saavuttamaan tavoitteen. Lasten esiintymisvalmiuksien kehittymisen huomasimme interventioiden edetessä. Lapset rohkaistuivat paljon ja hiljaisemmatkin uskalsivat osallistua ohjelmanumeron esittämiseen kevätjuhlassa.

Projektipäälliköinä olimme vastuussa Matkalla – projektin suunnittelusta, etenemisestä sekä toteuttamisesta. Projektipäälliköinä toimiminen oli molemmille uutta ja mielenkiintoista. Projektiopinnäytetyön edetessä myös molempien organisointiky-

vyt kehittyivät. Valmis Matkalla – projekti sekä opinnäytetyöraportti osoittavat meidän hallitsevan projektin rakenteen.

6. POHDINTA

Tässä luvussa käsittelemme projektiopinnäytetyötä eri näkökulmista. Tarkastelemme valitsemaamme aihetta ja sen ajankohtaisuutta sekä sitä, mikä onnistui ja minkä tekisimme mahdollisesti nyt toisin. Pohdimme myös miten ammatillisuutemme on kehittynyt ja miten onnistuimme saavuttamaan varhaiskasvatuskompetenssit.

Päädyimme valitsemaan projektiopinnäytetyömme toteutustavaksi projektityöskentelyn. Tämä valinta oli meille helppo, koska käytännönläheinen sekä toiminnallinen työskentelytapa kiinnosti ja tuntui myös luontevimmalta. Alusta asti meille oli selvää, että halusimme toteuttaa projektiopinnäytetyömme lasten parissa. Valintaa ohjasi myös halumme saada varhaiskasvatuskelpoisuus, joka edellyttää kykyä osata suunnitella ja toteuttaa toiminnallisia tuokioita varhaiskasvatusympäristössä.

Projektityöskentely ei ollut kummallekaan entuudestaan tuttua, joten kokemuksemme siitä karttui projektiopinnäytetyön edetessä. Huomasimme, kuinka paljon projektityöskentely vaatii ja kuinka laaja kokonaisuus se on. Koemme kuitenkin selvinneen tästä haasteesta hyvin. Projektisuunnitelman työstäminen oli haastava ja pitkä prosessi, jonka aikana kävimme läpi monia turhautumisen ja toivottomuuden hetkiä. Kuitenkin projektisuunnitelman yksityiskohtiin panostaminen helpotti huomattavasti interventioiden toteuttamista. Yllätimme itsemmekin, kuinka sujuvasti ja luontevasti interventiot onnistuivat. Projektiopinnäytetyön tekemisessä yksi osa-alue, johon olimme erityisen tyytyväisiä, oli nimenomaan projektisuunnitelmaan panostaminen.

Olimme tyytyväisiä projektiopinnäytetyömme aiheeseen. Valitsimme aiheen sen ajankohtaisuuden vuoksi ja koska se esiintyi paljon myös mediassa. Tiedostimme valintaa tehdessämme, että aiheena monikulttuurisuus on herkkä sekä paljon eri-

laisia ajatuksia herättävä. Halusimme lähestyä aihetta mahdollisimman positiivisesta näkökulmasta ja vahvistaa lasten myönteistä näkemystä eri kulttuureista. Pohdimme aihetta paljon projektisuunnitelmaa tehdessämme. Keskustelimme myös päiväkodin henkilökunnan kanssa aiheen soveltuvuudesta päiväkotiin, koska ryhmässä oli lapsia, joilla oli eri kulttuuritausta. Päiväkodin henkilökunnalta nousi myös ehdotus siitä, että valitsisimme projektiopinnäytetyöhöme ne maat, joiden edustajia lapsiryhmässä oli. Päädyimme kuitenkin yksimielisesti valitsemaan lapsiryhmästä riippumattomat maat, pitääksemme työn laadukkaana, neutraalina ja eettisenä. Aiheen valinta osoittautui oikeaksi. Aihe soveltui hyvin lapsiryhmälle ja herätti kiinnostusta niin lapsissa, henkilökunnassa kuin meissä itsessämme. Valitsemamme maat palvelivat Matkalla - projektin toteutusta. Maat olivat monipuolisia ja toisistaan erottuvia, mikä helpotti niiden esittelyä, vertailua, niihin tutustumista sekä yhtenäisyyksien hahmottamista.

Projektiopinnäytetyön loppuraporttia kirjoittaessamme ja etenkin arviointia tehdessämme, tulimme siihen tulokseen, että suunnittelemamme palautelomakkeet olisi voinut rakentaa eri tavalla. Lapsille suunnittelemamme palautelomakkeet olivat mielestämme liian ohjailevia. Väittämiä oli sopivasti ja hymynaama-arviointi oli lapsille oikeanlainen tapa kerätä palautetta. Henkilökunnalle suunnittelemamme palautelomake olisi voinut olla monipuolisempi ja tarkempi. Asteikko-arviointi olisi ollut toimivampi ratkaisu etenkin palautteiden arvioinnin näkökulmasta. Myös interventioiden kehityskaari sekä yhteistyömme kehittyminen olisi voinut olla paremmin hahmotettavissa. Pelkästään avoimet kysymykset eivät mielestämme palvelleet projektiopinnäytetyömme arviointia riittävän hyvin. Avointen kysymysten olisi pitänyt olla tarkempia ja paremmin rajattuja, jotta olisimme saaneet kattavammat vastaukset kysymyksiin.

Huomioimme läpi projektiopinnäytetyön sosionomin (AMK) kompetenssit. Eettinen varhaiskasvatusosaamisemme sisäistäminen näkyi jo siinä vaiheessa, kun pohdimme Matkalla – projektiin mukaan otettavia maita. Omasimme eettistä herkkyyttä pohtiessamme, mitkä maat sopivat projektiin. Emme halunneet, että aiheemme

loukkaa ketään. Otimme huomioon, että lapset ja heidän vanhempansa, jotka omaavat eri kulttuuritaustan, tietävät siitä paljon enemmän. Meidän resurssimme eivät olisi riittäneet tarpeeksi laajaan aiheeseen paneutumiseen. Emme halunneet, että projektiopinnäytetyöstämme tulee stereotyyppinen katsaus eri kulttuureihin. Näin ollen myös kriittisen ja osallistavan varhaiskasvatusosaamisen kompetenssi tuli näkyviin toiminnassamme. Aiheemme itsessään oli monikulttuurisuuteen ja eettiseen suvaitsevaisuuteen sitoutuva, mistä myös näkee, että olemme sisäistäneet sosiaalialan eettisen osaamisen kompetenssin. Toimintamme lähtökohtana oli lasten tasa-arvoinen kohtaaminen osallistavalla työotteella tukien kriittistä ja osallistavaa yhteiskuntaosaamista.

Koemme asiakastyön osaamisen kompetenssin toteutuneen projektiopinnäytetyössämme. Loimme Matkalla – projektin edetessä tasa-arvoisen ja dialogisen vuorovaikutussuhteen lapsiryhmään ja katsoimme toimintamme olevan pedagogisesti mielekästä toimintaa lapsille. Hyvä projektisuunnitelma sekä lapsiryhmään tutustuminen tukivat tämän kompetenssin täyttymistä. Asiakastyön kompetenssin toteutumista olemme käsitelleet myös kappaleessa 5.6.1.

Sosiaalialan palvelujärjestelmäosaamisen kompetenssin sisäistäminen näkyi käytännön toiminnassamme. Projektiopinnäytetyötämme ohjasivat useat erilaiset lait ja asetukset. YK:n lasten oikeuksien sopimus oli yksi projektiopinnäytetyötämme ohjaava asiakirja. Opimme palvelujärjestelmäosaamisesta koko projektiopinnäytetyön ajan. Meidän oli hahmotettava varhaiskasvatuksen palvelujärjestelmän eri osa-alueet, jotka vaikuttivat projektiopinnäytetyömme etenemiseen. Palvelujärjestelmäosaamisen sisäistäminen näkyi toiminnassamme, kun haimme tutkimuslupaa hyväksytyllä projektisuunnitelmalla ennen Matkalla – projektin aloittamista.

Tutkimuksellisen kehittämisosaamisen kompetenssi näkyi kykynämme arvioida ja kehittää rakentavasti toimintaamme ja työmenetelmiämme. Ennen jokaista interventiota kävimme interventiosuunnitelman läpi tehden siihen tarvittavat muutokset.

Tämän kompetenssin sisäistäminen näkyi myös tavoitteissamme olevasta varhaiskasvatussuunnitelman päivittämisestä. Vuorovaikutussuhteiden syventyessä huomasimme, mitkä ovat lapsiryhmää palvelevat toimintatavat. On tärkeää huomioida, että toiminta projektissa sijoittuu normaalin toiminnan ulkopuolelle tuoden uusia toimintamenetelmiä sekä vaihtelua projektikohteen normaaliin arkeen (Litke ym. 2004, 8). Tämän otimme huomioon projektisuunnitelmaa tehdessämme ja koemme sen toteutuneen. Johtamisosaamisen kompetenssin toteutuminen ja sisäistäminen näkyvät valmiissa projektiopinnäytetyössämme. Olimme projektipäälliköitä ja vastuussa projektiopinnäytetyön suunnittelusta, toteutuksesta ja päättämisestä. Johtamisosaamisen kompetenssin sisäistäminen omaan toimintaan oli molemmille uutta. Koemme suoriutuneemme hyvin projektipäälliköinä ja opimme paljon koko projektiopinnäytetyön edetessä projektipäällikkönä toimimisesta.

Koemme sisäistäneemme sosionomin (AMK) varhaiskasvatuskompetenssit projektiopinnäytetyöprosessin aikana. Huomasimme, että kaikki nämä kompetenssit ovat sidoksissa toisiinsa ja ne palvelevat hyvin ammatillista kehittymistä projektiopinnäytetyön tiellä. Kompetenssit luovat laajan kokonaisuuden sosionomin (AMK) osaamisesta toisiaan täydentäen. On melkein mahdotonta sisäistää yhtä ilman toista.

LÄHTEET

Alila, K & Parrila, S. 2011. Varhaiskasvatuksen arjen ja vuorovaikutuksen kehittämishaasteita. Teoksessa lapsen arki ja vuorovaikutus varhaiskasvatuksessa. Kat-saus varhaiskasvatuksen väitöskirjoihin vuosilta 2006–2010. Alila, K & Parrila, S. (toim). Uniprint: Oulu.

Arajärvi, T. 1990. Tasapainoinen lapsuus. Kolmas täydennetty painos. WSOY: Helsinki.

Chaiklin, S. 2003. The zone of proximal development in Vygotsky's analysis of learning and instruction. Teoksessa Vygotsky's educational theory in cultural con-text. Kozulin, A., Gindis, B., Ageyev, V.S., & Miller, S.(toim). Cambridge University Press: United States of America. 39–64.

Dunderfelt, T. 1997. Elämänkaaripsykologia. 9. uudistettu painos. Helsinki: WSOY

Einon, D. 2003. Luova lapsi. Hämeenlinna; Karisto Oy.

Eerola-Pennanen, P. 2011. Monikulttuurisuus varhaiskasvatuksessa. Teoksessa: Hujala, E. & Turja, L. (toim.). 2011. Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus. 233–245.

Freedman, C. & Howarth, D. 2010. Maailman ihanin iltahetki. Karkkila: Kustannus - Mäkelä Oy.

Helenius, A., Karila, K., Munter, H., Mäntynen, P. & Siren-Tiusanen, H. 2001. Pie-net päivähoitossa. Alle kolmivuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen perusteita. Helsinki: WSOY.

Himberg, L., Laakso, J., Peltola, R. & Vidjeskog, J. 1992. Kehittyvä ihminen. Psy-kologia 2. Helsinki: WSOY.

Hughes, D. 2011. Kiintymyksen vanhemmuus. Toimivuutta kasvatukseen. Tampere: PT-kustannus.

Ihmisoikeudet.net. 2013. Lasten oikeuksien sopimuksen historia. Www-sivusto. Saatavissa: <http://www.ihmisoikeudet.net/index.php?page=lapsen-oikeuksien-sopimuksen-historia>. Luettu: 20.5.2013.

Karling, M., Ojanen, T., Sivén, T., Vihunen, R. & Vilén, M. 2008. Lapsen aika. 11. uudistettu painos. Helsinki: WSOY.

Kokkolan kaupunki. 2010. Kokkolan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma. Pdf-tiedosto. Saatavissa: http://www.kokkola.fi/palvelut/opetus_ja_kasvatus/paivahoito/fi_FI/paivahoito/_files/91640319769909823/default/kokkola_vasu_2010.pdf. Luettu: 10.9.2014.

Litke, H-D & Kunow, I. 2004. Projektinhallinta. Helsinki: WSOY.

Lööw, M. 2002. Onnistunut projekti. Projektijohtamisen ja –suunnittelun käsikirja. Helsinki: Tietosanoma Oy.

Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2014a. Vanhempainnetti. Www-sivusto. Saatavissa: <http://www.mll.fi/vanhempainnetti/>. Luettu: 8.9.2014.

Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2014b. Lapsen vuorovaikutustaidot kehittyvät ja muuttuvat. Www-sivusto. Saatavissa: http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/kasvu_ja_kehitys/0_1-vuotias/sosiaalinen_kehitys/. Luettu: 5.8.2014.

Marjanen, P., Marttila, M. & Varsa, M. 2013. Pienten piirissä. Yhteisöllisyyden merkitys lasten hyvinvoinnille. Jyväskylä: PS-kustannus.

Mattila, K-P. 2011. Lapsen vahvistava kohtaaminen. Jyväskylä: PS-kustannus.

Paavola, H. & Talib, M-T. 2010. Kulttuurinen moninaisuus päiväkodissa ja koulussa. Juva: Bookwell Oy.

Parr, T. 2003. Perhekirja. Tallinna: Kustannus Oy Pieni karhu.

Reunamo, J. 2007. Tasapainoinen varhaiskasvatus. Erilaisia tapoja suhtautua muutokseen. Helsinki: WSOY.

Ruuska, K. 2005. Pidä projekti hallinnassa. Suunnittelu, menetelmät, vuorovaikutus. Tampere: PT-kustannus.

Rödström, M. 1993. Lapsen kehitys 0-3. Keuruu: Otava.

Sinkkonen, J. 2008. Mitä lapsi tarvitsee hyvään kasvuun. Jyväskylä: PS-kustannus.

Stakes. 2005. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Oppaita 56. Saarijärvi: Stakes.

Terveystieteiden tutkimuskeskus. 2013. Kasvun kumppanit. Www-sivusto. Saatavissa: http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit-fi/palvelut/varhaiskasvatuspalvelut. Luettu: 2.12.2013.

Turja, L. 2011. Lasten osallisuus varhaiskasvatuksessa. Hujala, E. & Turja, L. (toim.) 2011. Teoksessa Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus. 41–53.

Unicef. 2011. Lasten oikeuksien sopimus lyhennettynä. Www-sivusto. Saatavissa: http://www.unicef.fi/LOS_lyhyt. Luettu: 20.5.2013.

Vilén, M., Vilhunen, R., Vartiainen, J., Siven, T., Neuvonen, S. & Kurvinen, A. 2006. Lapsuus erityinen elämänvaihe. Helsinki: WSOY.

Vilén, M., Vilhunen, R., Vartiainen, J., Siven, T., Neuvonen, S. & Kurvinen, A. 2008. Lapsuus erityinen elämänvaihe. 1.-3.painos. Helsinki: WSOY.

Janika Aspvik & Laura Vasankari

MATKALLA – 3-5-vuotiaiden monikulttuurinen projekti Koivuhaan päiväkodissa

**Projektisuunnitelma
CENTRIA AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma
Toukokuu 2013**

SISÄLLYS

Tiivistelmä

1. Johdanto
2. Projektin kuvaus ja tavoitteet
  - 2.1. Projektin kuvaus
  - 2.2. Projektin tavoitteet
  - 2.2. Tulosten määrittely ja laatu
  - 2.3. Huomioon otettavat asiakirjat
3. Projektioorganisaatio
4. Toteutussuunnitelma
  - 4.1. Tehtäväluettelo, aikataulu ja välitulokset
  - 4.2. Tehtävien työvaiheet ja – muodot
  - 4.3. Resurssien hankinta ja käyttösopimukset
  - 4.4. Projektin potentiaaliset ongelmat ja riskit
5. Projektibudjetti
6. Ohjaussuunnitelma
  - 6.1. Kokoukset
  - 6.2. Projektin tiedottaminen ja dokumentointi
  - 6.3. Projektin raportointi
  - 6.4. Projektin laadunvarmistus
7. Kirjallisuus

Tiivistelmä

Projektisuunnitelmamme sisältää katsauksen tulevaan projektipinnäytetyöhöme. Työmme tilaaja on Kokkolan kaupunki ja toteutamme projektipinnäytetyömme Koivuhaan päiväkodissa 3-5-vuotiaiden ryhmässä. Interventiot koostuvat tutustumisesta monikulttuurisuuteen leikkien, musiikin, laulujen ja liikunnan, kuten tanssin avulla hyödyntäen taidekasvatuksen eri muotoja. Koivuhaan päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelmassa painotettiin kielellistä kehitystä sekä mm. draamaa tukemassa niin sosiaalista kuin kielellistä kehitystä. Lapsen henkilökohtaisessa varhaiskasvatussuunnitelmassakin painotetaan vahvasti lapsen kielellisen kehityksen sekä vuorovaikutuksen merkitystä. Interventioiden aikana tutustumme viiteen eri maahan ja niiden kulttuurien keskeisiin piirteisiin. Tuotamme päiväkodin kevätjuhlaan ohjelmanumeron interventioissa käsittelemistämme asioista, joka on samalla projektityömme ulostulo.

Avainsanat: monikulttuurisuus, monikulttuurisuus varhaiskasvatuksessa, projekti, varhaiskasvatus sekä 3-5vuotiaat.

1. Johdanto

Idea opinnäytetyöhön nousi nykyajan globalisoituvasta maailmasta, koska monikulttuurisuus on noussut yhä näkyvämmäksi osaksi Suomen varhaiskasvatuskenttää. Tilastokeskuksen mukaan (2013) maahanmuuttajien määrä Suomessa on ollut vuonna 2011 29 481 asukasta ja vuoteen 2012 tultaessa noussut jo 31 278 asukkaaseen. Maahanmuuttajien määrä riippuu siitä, miten maahanmuuttaja määritellään. Väestöliitto (2013) nostaakin esille, että maahanmuuttajaksi voidaan määrittellä mm. ulkomaan kansalainen, vieraskielinen tai ulkomailla syntynyt henkilö.

Valtakunnallisessa Varhaiskasvatussuunnitelmassa on nostettu esiin erilaiset kielit ja kulttuuritaustat, koska jokaisella lapsella on oikeus kasvaa monikulttuurisessa yhteiskunnassa oman kulttuurinsa sekä suomalaisen yhteiskunnan jäseneksi (Stakes 2005, 39). Monikulttuurisuus on käsitteenä hyvin laaja ja monimuotoinen. Se on kulttuurien moninaisuutta ja erilaisia näkemyksiä myös yhden kulttuurin sisällä. Vaikean siitä tekee sen monimerkityksellisyys, jonka vuoksi sitä on hankala käyttää määrittelemättä. (Paavola & Talib 2010, 11–13, 26–27.)

Varhaiskasvatus koostuu kolmesta eri osa-alueesta, joita ovat opetus, hoito ja kasvatus. Nämä kolme osa-aluetta luovat yhtenäisen lapsen kasvua tukevan kokonaisuuden. Varhaiskasvatus tapahtuu lasten eri elämänpiireissä kasvatuksellisen vuorovaikutuksen kautta. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on lapsen kokonaisvaltainen kasvu ja kehitys. (THL 2013; Stakes 2005, 11–12.) Monikulttuurisuus varhaiskasvatuksessa korostaa ja tavoittelee lapsen kasvattamista vastuulliseksi ystävyiden hengessä. Ohjaavina käsitteinä ovat ymmärrys, rauha, suvaitsevaisuus, tasa-arvo ja eri kulttuuritaustaisten kanssa yhdessä eläminen. (Hujala & Turja 2011, 233.)

Bronfenbrennerin ekologisen systeemimallin mukaisesti, lähestymme lapsia mikro-tason kautta, joka on nimenomaan se taso jossa lapsen kanssa ollaan päivittäisessä yhteydessä. Systeemimalli käsittelee ihmisen kehittymistä ja sosiaalistumista eri tasojen kautta. (Härkönen 2008; Passoja 2012.) Myös Vygotsky on käsitellyt yhteisöön sosiaalistumista ja tietoisuuden kasvamista lähikehityksen vyöhykkeiden kautta, jotka huomioimme projektiopinnäytetyössämme. Teoria käsittelee lapsen tietoisuuden kehittymistä niin sosiaalisten suhteiden, perinteiden kuin yhteiskunnassa vallitsevien kulttuureidenkin mukaan. (Salovaara 2004.)

Kieli on välttämätön vuorovaikutuksellisten suhteiden onnistumisessa. Pienet lapset aloittavat kielen harjoittelun jäljittelemällä kuulemaansa, mutta se on kuitenkin aina yksilöllinen oppimisprosessi ja etenee jokaisella hieman eri tahtiin. Kun lapsi on osa ryhmää, hän oppii ottamaan osaa keskusteluun, odottamaan omaa vuoroaan sekä kuuntelemaan niin aikuisia kuin muitakin lapsia. Kommunikaation ja ajattelutoimintojen kehitystä tukee kieli, joka pienellä lapsella ilmenee aluksi kokonaisvaltaisesti kehon kieltä käyttäen. Kasvattajien, niin vanhempien kuin päiväkodin henkilökunnankin tehtävänä on myötäelää lasten kontaktialoitteiden mukana ja sitä kautta rohkaista sekä tukea heitä vuorovaikutukselliseen kohtaamiseen. (Stakes 2005, 19-20; Kokkolan varhaiskasvatussuunnitelma 2010, 11.)

YK:n lasten oikeuksien sopimus on työtämme kantava periaate. Suomi ratifioi sopimuksen osaksi lainsäädäntöä vuonna 1991 (Ihmisoikeudet.net 2013). Sopimuksen mukaan lapsen oikeuden kuuluvat jokaiselle lapselle, eikä lasta saa syrjiä minkään eriävän ominaisuuden vuoksi. Lapsella on myös oikeus säilyttää kansalaisuutensa, sitä häpeämättä. Uskonnon- ja ajatuksenvapaus ovat myös sopimuksessa säädettyjä oikeuksia. Lapselle suunnatun koulutuksen tulee olla hänen tarpeitaan vastaava sekä hänen oman ja muiden kulttuurien kunnioittamista sekä suvaitsevaisuutta. (Unicef 2011.)

2. Projektin kuvaus ja tavoitteet

2.1. Projektin kuvaus

Valtakunnalliseen Varhaiskasvatussuunnitelmaan viitaten on varhaiskasvatuksessa huomioitava lasten ominainen tapa toimia muun muassa leikkien, musiikin sekä muiden luovien työmenetelmien kautta. Leikki on lapsille tärkeää, koska sen avulla he sisäistävät sekä jäsentävät oppimansa. Lapset havainnoivat ympäristöään koko ajan ja tuovat oppimansa esille leikeissään. Taiteelliset kokemukset ovat merkityksellisiä lapsen kehittymisen kannalta. Luovien menetelmien käyttö antaa mahdollisuuden kehittyä ryhmän jäsenenä sekä yksilönä. Kasvattajayhteisöllä, sen asenteilla ja toimintatavoilla, on suuri merkitys kaiken edellä mainitun onnistumisessa. (Stakes 2005, 20-25.) Tähän voi yhdistää myös mallioppimisen periaatteen. On tärkeää, että ohjaaja osaa innostaa lapsia uuden asian oppimisessa positiivisella asenteella ja on itsekin mukana tilanteessa.

2.2. Projektin tavoitteet

Tavoitteenamme on tutustuttaa lapsia eri kulttuureihin ja tapoihin vierailen eri maissa. Opinnäytetyöprojektin tavoitteena on luoda turvallinen ja luotettava ympäristö lapsille, jotta he rohkenisivat kysellä heitä askarruttavia asioita aiheeseemme liittyen.

Tavoitteena on innostaa lapsia heittäytymään aiheeseen ja luoda heitä kiinnostava kokonaisuus aiheesta monikulttuurisuus tukien kielellisten sekä sosiaalisten taitojen kehittymistä. Tavoitteenamme on vahvistaa lasten esiintymisvalmiuksia sekä itseilmaisua taidekasvatuksen eri muotojen kautta. Tavoitteenamme on kehittää omia organisointikykyjämme. Opinnäytetyöprojektissamme toimimme projektipäälliköinä ja olemme vastuussa sen etenemisestä, organisoinnista sekä laadusta.

	Organisaatio (kunta/ Koivuhaan päiväkoti)	Asiakas (lapsi/osasto)	SA-itse
Tulostavoite	Monikulttuurisen ohjelmanumeron toteutus osana kevätjuhlaa.	Toteuttaa toiminta lapsille ominaisella tavalla toimia (mm. leikkien ja laulujen avulla).	Valmis opin- näytetyö. Sosionomin kompetenssi- en sisäistämi- nen käytän- töön.
Toiminnalli- set tavoit- teet	VASU päivitys.	Lasten osallisuus. Sosiaalisten vuorovaiku- tustaitojen ja kielen kehi- tyminen/vahvistuminen ohjelmanumeron avulla. Toiminta on sopivan haastavaa ja joustavaa yksilötasolla.	Lasten tasa- arvoinen huo- mioiminen. YK:n lasten oikeuksien sopimuksen noudattami- nen.
Oppimista- voite	Hyödyllinen ja laadu- kas kokemus opin- näytetyöprojektis- tamme.	Lapsi oppii uusia lauluja ja leikkejä samalla sana- varastoa laajentaen Lapsi tutustuu draama- työskentelyyn toteutta- mamme ohjelmanumeron kautta. Esiintymisvalmiuksien vahvistaminen.	Hallitsee pro- jektin raken- teen ja osaa toimia projek- timallin mukai- sesti. Organisointi- kyvyn kehitty- minen.

Sosionomin varhaiskasvatuskompetenssi, eettinen osaaminen, sisältää sitoutumisen monikulttuurisuuteen. Eettinen suvaitsevaisuus on myös tärkeä eettisen kompetenssit osa-alue. Sosionomin täytyy ylläpitää työssään kasvatuskumppanuutta sekä yksilöllistä näkökulmaa. Kompetensseihin kuuluu myös asiakastyön osaaminen, joka tulee projektioinnäytetyössämme esille lapsilähtöisenä toimintana. Kompetenssien toteutumista tukee lapsille suunnittelemamme mielekäs toiminta.

Palvelujärjestelmäosaamisen takaamme sillä, että otamme huomioon varhaiskasvatusta koskevat asiakirjat. Kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen korostaa lapsen oikeuksien toteutumista, jonka huomioimme omalta osaltamme mm YK:n lasten sopimuksen avulla. Tutkimukselliseen kehittämisosaamiseen paneudumme esim. palautteen ja arvioinnin avulla. Me itse olemme projektioinnäytetyömme projektipäälliköitä, joka tukee kompetensseista johtamisosaamista.

2.2. Tulosten määrittely ja laatu

Suvaitsevaisuuden näkökulmasta, tarjoamme lapsille ymmärrystä erilaisuudesta ja erilaisista ihmisistä. Takaamme laadun noudattamalla YK:n lasten oikeuksien sopimusta.

Tietopohjamme lasten kehityksestä ja kasvusta, takaa työmenetelmämme tehokkaan käytön sekä sopivuuden.

2.3. Huomioon otettavat asiakirjat

Toimintaamme ohjaavat valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, Kokkolan varhaiskasvatussuunnitelma, Koivuhaan päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelma, yksilön varhaiskasvatussuunnitelma ja YK:n lasten oikeuksien sopimus.

3. Projektiorganisaatio

Työmme tilaajana on Kokkolan kaupunki, Koivuhaan päiväkoti. Ohjausryhmämme on Punaiset, joka koostuu 3-5-vuotiaista lapsista. Muita sidosryhmiä ovat vanhemmat ja päiväkodin henkilökunta sekä vertaisopiskelijat ja ohjaavat opettajat.

Projektiryhmä koostuu siis projektiin osallistuvista lapsista, ohjaavista opettajista, päiväkodin henkilökunnasta ja meistä, projektipäälliköistä. Tukihenkilönä on opinnäytetyön ohjaaja koulusta, joka on todennäköisemmin Anne Jaakonaho ja päiväkodissa Riitta Paavolainen.

4. Toteutussuunnitelma

4.1. Tehtäväluettelo, aikataulu ja välitulokset

Käymme tutustumassa ohjausryhmäämme syksyllä 2013, jotta voimme tehdä mahdolliset muutokset toteutukseen hyvissä ajoin. Interventiot aloitamme maaliskuun 2014 aikana ja toteutamme niitä viikoittain. Interventioiden kesto on noin yhdestä tunnista puoleentoista tuntiin. Interventiot kestävät toukokuuhun (2014) asti ja ulostulona on ohjelmanumeron kevätjuhlaan. Yhteensä interventioita pidämme kahdeksan kappaletta.

Välitulos: oppia tuntemaan lapset niin että tunnistaa heidän erityispiirteitään (esim. mikä asia toimii/mikä ei)

Päätehtävinä opinnäytetyössämme ovat palautteen kerääminen, interventioiden suunnittelu, ohjelmanumeron valmistuminen sekä kirjallinen osuus.

4.2. Tehtävien työvaiheet ja – muodot

Toteutamme palautteen keräämisen viikoittain lapsilta ja toisiltamme tekemiemme lomakkeiden avulla. Henkilökunnalta pyydämme palautetta projektin alussa, puolessa välissä ja lopussa. Voidaksemme suunnitella interventiot lapsille mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti meidän on ensin itse perehdyttävä valitsemiemme maiden kulttuureihin.

Työmenetelminä käytämme muun muassa taide-, liikunta- ja musiikkikasvatusta.

4.3. Resurssien hankinta ja käyttösopimukset

Olemme kirjoittaneet sopimuksen Koivuhaan päiväkodin kanssa ja tilat sekä lapsiryhmä ovat käytössämme. Päiväkodilla on hyvät tilat ohjel-

manumeron harjoitteluun ja esittämiseen, jotka saamme käyttöömmme sopimuksen myötä. Päiväkodin tilat mahdollistavat erilaisten interventioiden järjestämisen. Ohjelmanumeron rekvisiitan teemme osittain itse ja osan lasten kanssa.

4.4. Projektin potentiaaliset ongelmat ja riskit

Haasteellinen lapsiryhmä voi tuoda mukanaan meille toistaiseksi tuntemattomia tilanteita. Ryhmästä löytyy muutama lapsi, joilla ei ole vahva suomenkielentaito.

Potentiaalisina riskeinä projektissamme on sairastumiset, niin meidän kuin lastenkin. Poissaolojen/sairastumisten vuoksi aikataulu voi pettää.

5. Projektibudjetti

Kustannuksia vaatii ainoastaan oma aika, sillä tilat ovat käytössämme ilmaiseksi. Arvioimme palkaksemme 10€/tunti ja aikaa työhön on varattu 400 tuntia, mikä kokonaisuudessaan tekee 4000€.

6. Ohjaussuunnitelma

6.1. Kokoukset

Keräämme jokaisen intervention jälkeen palautetta lapsilta tekemämme palautelomakkeen avulla. Pyydämme palautetta päiväkodin henkilökunnalta kolme kertaa projektin aikana, projektin alussa ensimmäisessä interventiossa, keskellä sekä projektin lopussa arviointilomakkeen avulla. Annamme palautetta myös toisillemme suunnittelemamme vertaisarviointipalautelomakkeen avulla.

6.2. Projektin tiedottaminen ja dokumentointi

Ennen interventioiden aloittamista, tiedotamme vanhemmille tulevasta projektista. Päivitämme päiväkodin Varhaiskasvatussuunnitelmaa lisäämällä tarvittaessa välilehden monikulttuurisuudesta varhaiskasvatuksessa. Pidämme projektipäiväkirjaa alusta aina loppuun saakka. Dokumentoimme projektin interventioiden kautta valokuvaamalla. Sitä varten tarvitsemme kuvausluvut lasten vanhemmilta.

6.3. Projektin raportointi

Itse opinnäytetyö toimii loppuraporttina. Loppuraportti on virallinen, valmis opinnäytetyö jota on yksi kappale.

6.4. Projektin laadunvarmistus

Pyrimme varmistamaan opinnäytetyömme laadun seuraamalla työmme eettisiä ohjeita sekä noudattamalla alan lakeja ja säädöksiä. Projektin laatu taataan myös ammatillisuuttamme hyödyntämällä.

7. Kirjallisuus

Hujala & Turja. 2011. Varhaiskasvatuksen käsikirja. Bookwell: Juva.

Härkönen, U. 2008. Teorian ja tutkimuskohteen vuorovaikutus - Bronfenbrennerin ekologinen systeemiteoria ihmisen kehittämisestä. Www-dokumentti. Saatavuus: <http://sokl.uef.fi/verkkojulkaisut/monitiet/harkonen.htm>. Luettu: 2.12.2013

Ihmisoikeudet.net. 2013. Lasten oikeuksien sopimuksen historia. Www-sivusto. Saatavuus: <http://www.ihmisoikeudet.net/index.php?page=lapsen-oikeuksien-sopimuksen-historia>. Luettu: 20.5.2013.

Kokkolan varhaiskasvatussuunnitelma. 2010. Kokkolan kaupunki.

Paavola, H. & Talib, M-T. 2010. Kulttuurinen moninaisuus päiväkodissa ja koulussa. Juva: Bookwell Oy.

Passoja, E. 2012. Situationaalisuus. Luento-materiaali. Centria Ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma.

Salovaara. 2004. Oppimisen teoriasta tukea tieto- ja viestintätekniiikan pedagogiseen käyttöön. Suomen virtuaaliyliopisto. Www-dokumentti. Saatavuus: http://tievie.oulu.fi/verkkopedagogiikka/luku_3/vygotskyn_kasitys.htm. Luettu: 2.12.2013.

Stakes. 2005. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Oppaita 56. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy.

THL. 2013. Kasvun kumppanit. Www-sivusto. Saatavuus: http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit-fi/palvelut/varhaiskasvatuspalvelut. Luettu: 2.12.2013.

Tilastokeskus. 2013. Väestö. Väestönmuutokset. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.stat.fi/tup/suoluk/suoluk_vaesto.html. Luettu: 11.11.2013.

Unicef. 2011. Lasten oikeuksien sopimus lyhennettynä. Www-sivusto. Saatavuus: http://www.unicef.fi/LOS_lyhyt. Luettu: 20.5.2013.

Väestöliitto. 2013. Maahanmuuttajien määrä. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.vaestoliitto.fi/tieto_ja_tutkimus/vaestontutkimuslaitos/tilastoja-ja-linkkeja/tilastotietoa/maahanmuuttajat/maahanmuuttajien-maara/. Luettu: 11.11.2013.

Projektin ulostulo

Lapset jaetaan viiteen ryhmään, jotka edustavat ohjelmanumerossa aina yhtä maata, johon olemme tutustuneet. Nämä maat ovat Suomi, Afrikka, Kiina, Yhdysvallat sekä Brasilia. Ohjelmanumero alkaa siitä, että kaksi lasta lähtevät maailmalle laulaen matkustan ympäri maailmaa –laulua (kaikki lapset ja henkilökunta laulaa). He saapuvat vuorotellen kohdemaihin laulaen ”kun sanon päivää, hän sanoo _____”.

Matkustan ympäri maailmaa, laukussa leipää ja piimää vaan

Jos mua hiukkasen onnistaa niin uuden ystävän saan.

Saavunpa keskelle Suomen maan, laukussa leipää ja piimää vaan. Yksin ei tarvitse ollakaan nyt uuden ystävän saan.

”Kun sanon PÄIVÄÄ, hän sanoo päivää”.

Tutustuttuaan lapset jatkavat matkaa kohti seuraavaa maata.

Matkustan ympäri maailmaa, laukussa leipää ja piimää vaan

Jos mua hiukkasen onnistaa niin uuden ystävän saan.

Saavunpa keskelle Afrikan maan, laukussa leipää ja piimää vaan. Yksin ei tarvitse ollakaan nyt uuden ystävän saan.

”Kun sanon PÄIVÄÄ, hän sanoo nabad”

Tutustuttuaan lapset jatkavat jälleen matkaansa kohti seuraavaa maata.

Matkustan ympäri maailmaa, laukussa leipää ja piimää vaan

Jos mua hiukkasen onnistaa niin uuden ystävän saan.

Saavunpa keskelle Kiinan maan, laukussa leipää ja piimää vaan. Yksin ei tarvitse ollakaan nyt uuden ystävän saan.

"Kun sanon PÄIVÄÄ, hän sanoo ni hao"

Tutustuttuaan lapset jatkavat kohti seuraavaa maata laulaen

Matkustan ympäri maailmaa, laukussa leipää ja piimää vaan

Jos mua hiukkasen onnistaa niin uuden ystävän saan.

Saavunpa keskelle Yhdysvaltain maan, laukussa leipää ja piimää vaan. Yksin ei tarvitse ollakaan nyt uuden ystävän saan.

"Kun sanon PÄIVÄÄ, hän sanoo hello"

Jälleen tutustuttuaan lapset matkaavat seuraavaan maahan

Matkustan ympäri maailmaa, laukussa leipää ja piimää vaan

Jos mua hiukkasen onnistaa niin uuden ystävän saan.

Saavunpa keskelle Brasilian maan, laukussa leipää ja piimää vaan. Yksin ei tarvitse ollakaan nyt uuden ystävän saan.

"Kun sanon PÄIVÄÄ, hän sanoo bom dia".

Kun olemme vierailleet jokaisessa maassa, joku lapsista/aikuinen sanoo yleisesti katsomolle "Huh huh, nyt on vierailtu monessa maassa ja tutustuttu eri kulttuureihin. Vaikka olemme kaikki erilaisia, voimme löytää yhteisen sävelen". Tämän jälkeen lähtee pyörimään macarena ja kaikki tanssivat yhdessä. Tämän jälkeen lapset menevät riviin ja kumarramme/niaamme kiitokseksi.

Interventiot

Keräämme palautteen lapsilta jokaisen intervention lopussa.

Ensimmäinen interventio

Teemana: Kuka minä olen?

Tavoitteena tutustuminen

Aloitus

- Kertoa lapsille projektiopinnäytetyöstämme ja siitä, mitä tulemme tekemään kevään aikana. Esittelemme itsemme.
- Tutustumisleikki (Pallo, joka kiertää lapselta toiselle. Aina se jolla on pallo, kertoo oman nimensä ja jotain itsestään, kuten mistä tykkää.)

Opetuksellinen osuus: (tarkastellaan jokaisen perheen tapakulttuuria)

- Piirretään kuvat omasta perheestä ja esitellään muille. Annetaan lapsille mahdollisuus tulla muiden eteen, jos tahtovat. Pidetään kynnyks kuitenkin matalana eli halutessaan piirustuksen saa esitellä myös omalta paikaltaan.
- Keskustellaan millaisia tapoja jokaisella on kotona esimerkiksi lomalla, viikonloppuna, arjessa tai harrastuksiin liittyen.
- Laulamme matkalaulun ensimmäisen kerran.

Lopetus

- Loppurentoutus. Lapset käyvät makaamaan patjojen päälle ja laitetaan valot pois/himmeälle. Luemme sadun perheestä/yhteenkuuluvuudesta.
- Kerromme lapsille että tuokio on päättynyt ja seuraavalla kerralla tutustumme tarkemmin Suomeen.

Toinen interventio

Teemana Suomi ja suomalaisuus

Tavoitteena on erilaisten rytmien tunnistaminen/hahmottaminen sekä esiintymistaitojen harjoittelu.

Aloitus

- Laulamme Matkalaulun suomenkielisellä tervehdyksellä ”päivää”. Toinen kerta lauletaan leikkien piirileikki.

Opetuksellinen osuus

- Katsotaan missä Suomi sijaitsee karttapallolla.
- Katsotaan kuvia Suomesta, kuten esimerkiksi suomenlippu, eläimistä ja luonnosta, kuten karhu, kettu, hirvi, joutsen, metsät ja järvet.
- Kysellään mitä lapsille tulee mieleen Suomesta ja suomalaisuudesta. Voidaan keskustella myös esim. vuodenaajoista ja juhlista.

Toiminnallinen osuus

- Rytmimusiikkiharjoitus: Harjoitellaan liikkumaan erilaisen musiikin tahtiin (esim. nopea-hidas, hiipien-tömistellen jne.)
- Lapset saavat esittää oman äänen ja liikkeen muille → muut matkivat.

Lopetus

- Loppurentoutus. Lapset käyvät makaamaan patjoille ja luemme rentoutuksen:

On kesä. Kävelet pienellä metsäpolulla ja kuulet kuinka tikka hakkaa puuta jossain metsän siimeksessä. Pysähdyt hetkeksi kuuntelemaan tuota ääntä. Tunnet kuinka hento kesätuuli puhaltaa kasvoillesi ja suljet silmäsi. Keskityt haistelemaan kesäilmaa ja metsän tuoksua. Mitä haistat? Jossain kaukana pieni karhunpoikanenkin temmeltää metsän mättäillä etsien itselleen syötävää.

Pian saapuu syksy, ja kävelet samaa metsäpolkua. Metsä näyttää erilaiselta tällä kerralla, mikä on muuttunut? Ovatko lehdet vaihtaneet väriä tai jopa tippuneet jo puista? Ovatko kauniit kesäkukat jo lakastuneet? Koko metsä valmistautuu talven tuloon ja niin tekee myös karhuperhe. He ovat lähteneet etsimään ruokaa, jotta pärjäävät talven yli. Katsot taivaalle ja kuulet joutsenten äänen. Hekin ovat aloittaneet vaelluksen etelään, suojaan talvelta.

Lumihiutale tippuu hitaasti maahan. Talvi on tullut. Pakkanen nipistelee poskiasi ja pysähdyt katselemaan talvista metsää. Kaikki on muuttunut valkoiseksi ja metsä on niin hiljainen. Karhuperhe on talviunilla ja he näkevät unta tulevasta kevästä. Näet puiden lomasta hirven, joka etsii lumen alta syötävää. Olet hetken paikallasi ja ihaillet luontoa.

Tulee kevät. Ilma on lämmennyt ja osa lumestakin jo sulanut hitaasti pois. Karhuperhe alkaa heräillä talviuniltaan ja joutsenet tekevät paluuta. Ihaillet heräilevää luontoa. Tuoksuuko metsä nyt erilaiselta kuin aikaisemmin? Siinäkin alat heräämään tulevaan kesään. Avaa silmäsi ja nouse hitaasti istumaan.

- Kerromme että tuokio on päättynyt ja että seuraavalla kerralla matkustamme Afrikkaan.
- Keskustellaan siitä, mitä tarvitsee mukaan matkalle lähdetessä.

Kolmas interventio

Teemana Afrikka

Tavoitteena on tutustuminen musiikkimaalaukseen itsensä ilmaisun keinona sekä keskittyminen ja kuunteleminen.

Aloitus

- Laulamme Matkalaulun ensin edellisen matkakohteen mukaan. Laulamme laulun toisen kerran lisäten siihen lisäten siihen somalinkielisen tervehdyksen "nabad". Afrikassa on paljon erilaisia kieliä, joista somalin kieli on yksi.

Opetuksellinen osuus

- Katsotaan karttapallosta missä Afrikka sijaitsee.
- Vertaillaan Afrikan ja Suomen kokoa.
- Katsotaan kuvia Afrikasta, kuten esimerkiksi luonnosta: savanneista ja viidakoista, eläimistä (kirahvi, leijona, norsu jne.), pyramideista ja ihmisistä sekä soittimista, joita afrikkalaiset käyttävät.

Toiminnallinen osuus

- Lauletaan elefanttimarssi, joka sopii teemaltaan Afrikkaan.
- Kuunnellaan afrikkalaista musiikkia ja tanssitaan sen mukaan. Otetaan tanssiin mukaan myös hernepussit, joita lapset pitävät päänsä päällä.
- Musiikkimaalausta afrikkalaisen musiikin soidessa taustalla. Jos aikaa jää, voimme esitellä työt toisille.

Lopetus

- Loppurentoutus. Lapset käyvät makuulleen patjojen päälle. Taustalle laiteetaan rauhallista afrikkalaista musiikkia ja pyydämme lapsia sulkemaan silmänsä. Otamme huivit käteen ja kierrämme lasten ympärillä silittäen heitä huiveilla

- Kerromme tuokion päättyneen ja että seuraavalla kerralla matkustamme kohti Kiinaa.

Neljäs interventio

Teema Kiina

Tavoite on tutustua uuteen taidekasvatuksen näkökulmaan eli pantomiimiin. Samalla lapset saavat työstää itseluottamustaan ja esiintymistaitojaan. Tuemme lasten esiintymisvalmiuksia lähestyvään kevätjuhlan ohjelmanumeroon.

Aloitus

- Lauletaan matkalaulu edellisen matkakohteen tervehdyksellä. Toisella kerralla liitetään kiinankielinen tervehdys ”ni hao”. Tarvittaessa harjoitellaan laulu vielä useamman kerran.

Opetuksellinen osuus

- Katsotaan karttapallosta missä Kiina sijaitsee.
- Katsotaan kuvia Kiinasta, kuten kiinanmuuri, lippu, temppelit, pandat ja lohikäärme-patsaista ja kiinalaisten kirjaimista jne.

Toiminnallinen osuus

- Leikitään maa-meri-laiva –leikkiä, joka liittyy myös matkustamiseen. Lapset saavat purettua energiaansa ja jaksavat paremmin keskittyä seuraavaan harjoitukseen.
- Harjoitellaan lasten kanssa pantomiimia helpoilla sanoilla. Näytämme ensin esimerkin kuinka toimitaan jonka jälkeen lapset saavat kokeilla myös itse.

Lopetus

- Loppurentoutus. Lapset käyvät lattialle makaamaan. Taustalla on kiinalaista rauhallista musiikkia. Käymme yksitellen antamassa lapselle luvan siirtyä omalle puolelle.

- Kerromme että tuokio on päättynyt ja seuraavaksi matkustamme kohti Yhdysvaltoja.

Viides interventio

Teema Yhdysvallat

Tavoitteena on kielellisen kehityksen tukeminen laulujen ja lorujen avulla.

Aloitus

- Lauletaan matkalaulu englanninkielisellä ”hello” –tervehdyksellä.

Opetuksellinen osuus

- Katsotaan missä Yhdysvallat sijaitsevat karttapallolla
- Katsotaan erilaisia kuvia Yhdysvalloista, kuten esimerkiksi luonnosta ja kaupungeista. Mm. kaupunkien valaistus eroaa huomattavasti esim. Suomesta. Tutustutaan myös muihin Yhdysvalloissa sijaitseviin asioihin, kuten vapaudenpatsas, dollari, yhdysvaltain lippu, Niagaran putoukset jne.

Toiminnallinen osuus

- Lauletaan Jos sul lysti on –laulu ja toisella kerralla leikitään mukana.
- Lauletaan Piippolan vaari.
- Annamme lapsille vihjeitä erilaisista eläimistä/asioista, ja he yrittävät arvata mistä on kyse. Kuten esim. mikä eläin on raidallinen ja murisee? (-Tiikeri) jne.
- Jos aikaa jää, lapset saavat nostaa lorupussista vuorotellen loruja jonka lapsi saa omakseen.

Lopetus

- Loppurentoutus. Lapset käyvät makaamaan patjoille ja pyydämme heitä laittamaan silmät kiinni. Kun lapsi on rauhallinen, käymme silittämässä hänen päätänsä ja annamme luvan poistua.

- Kerromme että tuokio on päättynyt ja että seuraavalla kerralla matkustamme Brasiliaan.

Kuudes interventio

Teema Brasilia

Tavoitteena on esiintymistaitojen vahvistuminen, tutustuminen brasilialaiseen kulttuuriin sekä itseilmaisu sormimaalaamisen avulla.

Aloitus

- Lauletaan matkalaulu liittäen siihen portugalinkielinen tervehdys ”bom dia”. Portugali on Brasilian pääkieli.

Opetuksellinen osuus

- Katsotaan missä Brasilia sijaitsee karttapallolla.
- Tutustutaan brasilialaisiin eläimiin, esim. kolibri, tukaani ja papukaija, sekä Brasilian lippuun, Rio De Janeiron maanmerkki ja tutustutaan brasilialaiseen tanssikulttuuriin sekä väreihin.

Toiminnallinen osuus

- Tanssitaan brasilialaisen musiikin soidessa taustalla värikkäiden huivien kanssa. Liitetään mukaan myös leikki, että kun musiikki loppuu, täytyy jäähmettyä paikalleen ja kun musiikki taas lähtee soimaan saa tanssia.
- Sormimaalausta. Kerrotaan lapsille että he saavat maalata asioita joita heille jäi mieleen kuvista ja tanssista.

Lopetus

- Loppurentoutus. Kun lapset ovat rauhoittuneet, aloitamme jonoon siirtymisen. Etenemme värin kerrallaan sanoen ”se jolla on punaista päällä, saa siirtyä jonoon” jne.

- Kerromme että tuokio on päättynyt ja että seuraavalla kerralla palaamme takaisin Suomeen.

Seitsemäs interventio

Teemana on paluu Suomeen ja kenraaliharjoitukset

Tavoitteena on hioa ohjelmanumero esityskuntoon.

Aloitus

- Laulamme matkalaulun kokonaan läpi kaikilla tervehtimistavoilla joihin matkan aikana olemme tutustuneet.

Toiminnallinen osuus

- Ennen harjoittelua leikimme eläinhippaa/norsupalloa, jotta lapset saavat energiaa purettua.
- Käymme ohjelmanumeron läpi salissa.

Lopetus

- Loppurentoutus. Soitetaan Ihme ja kumma –laulu. Annetaan lapsille lupa siirtyä jonoon yksi kerrallaan.

Kahdeksas interventio

Tavoite on ohjelmanumeron esittäminen kevätjuhlassa eli projektiopinnäytetyömme ulostulo.

Aloitus

- Laitamme salin valmiiksi esitystä varten.

Opetuksellinen osuus

- Lapset saavat näyttää vanhemmilleen ja sisaruksilleen harjoittelemamme ohjelmanumeron, joka sisältää tiivistetysti interventioissa eli tuokioiden aikana läpikäytyt asiat (maat ja tervehdykset).

Toiminnallinen osuus

- Ohjelmanumero

Lopetus

Kiitokset ja kumarrukset. Loppupalautteen kerääminen.

OPINNÄYTETYÖSOPIMUS

Opinnäytetyön tekijä/t Asprik Janika Vasankari Laura	Aloituspäivämäärä toukokuu 2013
Koulutusohjelma Sosiaalialan koulutusohjelma	Yksikkö Kulttuurin ja hyvinvoinnin yksikkö
Koulutusohjelman yliopettaja Pigo Forss-Pennanen	Opinnäytetyön ohjaaja Anne Jaakonaho
Opinnäytetyön työnimi (aihe) MATKALLA: 3-5-vuotiaiden monikulttuurinen projekti Kouluhaan päiväkodissa	
Tutkimusongelma/kehittämistehtävä Tuottaa Kouluhaan päiväkodille monikulttuurinen projekti 3-5-vuotiaiden ryhmässä	
Opinnäytetyön tavoite ja rajaus/tutkimustulokset Vahvistaa lasten esiintymisvalmiuksia sekä tutustua monikulttuurisuuteen taidikasvatuksen eri työmenetelmien avulla.	

OPINNÄYTETYÖSOPIMUS

Opinnäytetyön alustava aikataulu (pvm:t kuukauden tarkkuudella)

Aloituspalaveri (ohjaaja, työn tekijä, työelämäohjaaja) [1/13]
 Toteutussuunnitelman esittäminen [5/13]
 Väli raportointi [7/14]
 Ohjaajan tarkastus ja/tai loppupalaveri [9/14]
 Opinnäytetyön hyväksyttäväksi jättäminen [9/14]
 Opinnäytetyön seminaariesitys [10/14]
 Kypsyyskoe [11/14]

Toimeksiantajan yhteystiedot (yritys, yhteyshenkilön nimi, osoite, puhelin, sähköposti)

Kokkolan kaupunki / koiruhaan päiväkot, Paarmanselku 3,
 67800 Kokkola
 Riitta Paavola, 040 4892106, riitta.paavola@kokkola.fi

Tämä sopimus on laadittu kolmena kappaleena. Sopimuskappaleet toimitetaan opinnäytetyön tekijälle, toimeksiantajalle sekä työn ohjaajalle. Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun opiskelija sitoutuu tekemään toimeksiantajan toimeksiannosta edellä mainitusta aiheesta opinnäytetyön _____ mennessä.

Toimeksiantaja sitoutuu antamaan opiskelijan käyttöön työssä tarvittavaa tietoa sekä arvioimaan opinnäytetyön valmistuttua sen hyödynnettävyyttä toiminnassaan. Toimeksiantaja maksaa materiaali-, postitus-, matka- ym. mahdolliset kulut laskun mukaan. Toimeksiantaja voi maksaa opinnäytetyön tekijälle palkan.

Tämän sopimuksen osapuolet ovat velvolliset pitämään salassa kaiken, mitä he toimeksiannon yhteydessä ovat saaneet tietoonsa asioista, joita voidaan pitää toisen sopijapuolen liikesalaisuutena. Opinnäytetyö käydään läpi ammattikorkeakoulun opinnäytetyöseminaarissa ja se on julkinen asiakirja. Toimeksiantajan tulee erikseen pyytää työn salausta.

Ammattikorkeakoulu ei vastaa opinnäytetyön tekijän mahdollisesti aiheuttamasta haitasta tai vahingosta.

Päiväys

7.5.2013

Työelämäohjaajan allekirjoitus

Riitta Paavola RIITTA PAAVOLAINEN

Opiskelijan allekirjoitus

Laura Vasankari Laura Vasankari

Opinnäytetyön ohjaajan allekirjoitus

Antti Järvelin

TUTKIMUSLUPA-ANOMUS

Organisaatio, jolle anomus esitetään Vammaiskasvatus - Koiuhaan päiväkotii

Vastuunhenkilö organisaatiossa _____

Tutkimusluvun antajat Janika Aspvik ja Laura Vacankari
↓

Osoite Kaartilankatu 33 As.7, 67100 Kakkola

Puhelin 040 564 2326

Sähköpostiosoitte Janika.Aspvik@coo.fi

Tutkimuksen nimi HATKALLA - 3-5-vuotiaiden moni-
kulttuurinen projekti Koiuhaan päiväkodissa.

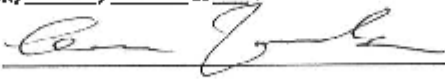
Tutkimuksen tarkoitus Tuottaa Koiuhaan päiväkodille monikulttuurisen
projektin 3-6-vuotiaiden ryhmässä.

Tutkimuksen kohderyhmä Koiuhaan päiväkotii, 3-5-vuotiaat, Punaisten
ryhmä

Aineiston keräämisen aikaväli 3/2014 - 5/2014

Tutkimusmenetelmät Projektityö

Tutkimussuunnitelma hyväksytty 1.2.2014

Tutkimuksen ohjaaja

Lupa myönnetään
palkko _____ alka _____ 20 _____

anomuksen mukaisesti muutosehdotuksin hyljätty

Luvanmyöntäjän allekirjoitus _____

LITTEET Tutkimussuunnitelma
 Kysely/haastattelumuoto
 Muut liitteet, mikäli _____

KOKKOLAN KAUPUNKI

VIRANHALTIJAPÄÄTÖS

Sivistyskeskus
Varhaiskasvatustoimen johtaja

18.2.2014

17 §

Asia	Tutkimuslupa-anomus / Varhaiskasvatus
Hakijat	Janika Aspvik ja Laura Vasankari anovat tutkimuslupaa Matkalla 3-5 vuotiaiden monikulttuuriseen projektiin, Koivuhaan päiväkodissa. Hakijat opiskelevat Centrian ammattikorkeakoulussa.
Lupaehdot	<p>Kaikki osapuolet sitoutuvat noudattamaan tietosuojalaista ja salassapidosta annettuja ohjeita ja määräyksiä siltä osin kuin niitä tähän tutkimukseen liittyy.</p> <p>Tutkimukseen liittyvistä käytännön järjestelyistä sovitaan päiväkodin johtaja Riitta Paavolaisen kanssa.</p> <p>Tutkielmasta toimitetaan maksuttomasti yksi kappale e-mail: elina.myllyniemi(at)kokkola.fi.</p>
Päätös	Myönnän tutkimusluvut Janika Aspvikille ja Laura Vasankarille anomuksen mukaisesti.
Päiväys ja allekirjoitus	18.2.2014 Varhaiskasvatustoimen johtaja
Liite	Tutkimuslupa-anomus, projektisuunnitelma
Jakelu	Hakijat, Riitta Paavolainen, Elina Myllyniemi

Hyvät vanhemmat!

Olemme kaksi sosionomi-opiskelijaa Centria ammattikorkeakoulusta ja toteutamme opinnäytetyömme Koivuhaan päiväkodissa, kevään 2014 aikana.

Tarkoituksena opinnäytetyössämme on tutustuttaa lapsia eri kulttuureihin mm. leikkien ja laulujen avulla. Tavoitteenamme on tukea lasten kielellistä ja sosiaalista kehitystä 3-5-vuotiaiden Punaisten ryhmässä sekä tutustuttaa lapsia eri taidekasvatuksen muotoihin. Pidämme ryhmälle kahdeksan tuokiota viikoittain maaliskuusta 2014 alkaen.

Pyydämme teiltä lupaa lapsenne osallistumiselle opinnäytetyöprojektiimme sekä ohjelmanumeroomme joka esitetään päiväkodin kevätjuhlassa. Pyydämme myös lupaa saada valokuvata lastanne opinnäytetyöprojektin eri vaiheissa. Kuvat tulevat esille ainoastaan opinnäytetyöseminaareihimme sekä mahdollisesti päiväkodin käyttöön. Kuvat eivät siis päädy julkisesti nähtäviksi.

Kiittäen

Janika Aspvik & Laura Vasankari

Centria Ammattikorkeakoulu

Leikkaa irti ja palauta päiväkodille 1.3.2014. mennessä

Lapseni/lapsemme: _____

Lapseni saa osallistua tuokioihin: Kyllä _____ Ei _____

Lastani saa valokuvata: Kyllä _____ Ei _____

Matkalaulu

Matkustan ympäri maailmaa, laukussa leipää ja piimää vaan

Jos mua hiukkasen onnistaa niin uuden ystävän saan.

Saavunpa keskelle _____ maan, laukussa leipää ja piimää vaan. Yksin ei tarvitse ollakaan nyt uuden ystävän saan.

"Kun sanon PÄIVÄÄ, hän sanoo _____ "

Matkustan ympäri maailmaa,

...Saavunpa keskelle _____ maan, ...

"Kun sanon PÄIVÄÄ, hän sanoo _____ "

Matkustan ympäri maailmaa,

...Saavunpa keskelle _____ maan, ...

"Kun sanon PÄIVÄÄ, hän sanoo _____ "

Matkustan ympäri maailmaa,

...Saavunpa keskelle _____ maan, ...

"Kun sanon päivää, hän sanoo _____ "

Matkustan ympäri maailmaa,

...Saavunpa keskelle _____ maan, ...

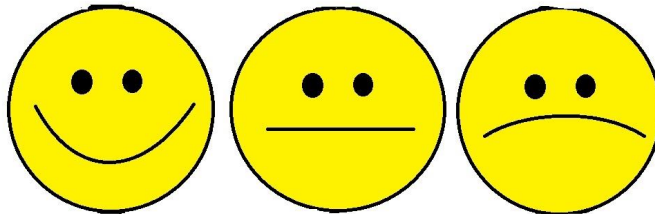
"Kun sanon päivää, hän sanoo _____ !"

Ohls, Petter 1973. Matkalaulu. Teoksessa Virpi Kari (toim.) 1994. Lasten kultainen laulukirja 3. Espoo: Fazer Musiikki, 50

PALAUTELOMAKE LAPSILLE

MATKAKOHDE:

1. MINULLA OLI HAUSKAA...

kyllä

en tiedä

ei

2. MINÄ OPIN UUTTA...

kyllä

en tiedä

ei

3. MINUSTA OLI HAUSKAA LEIKKIÄ JA TEHDÄ ASIOITA MUI- DEN KANSSA...

kyllä

en tiedä

ei

Arviointilomake päiväkodin henkilökunnalle

1. Miten tuokio mielestänne onnistui?
2. Hyvää tuokiossa oli...
3. Tuokiossa kehittämisen varaa olisi...
4. Oliko toiminta mielestänne kielellistä kehitystä tukevaa?
5. Näkyikö monikulttuurisuus tuokioissa mielestänne tarpeeksi?
6. Olivatko tuokiot lasten ikätasoon nähden liian vaikeita tai liian helppoja?
Miksi?
7. Pitäisikö tuokioissa olla jotain enemmän tai vähemmän? Miksi ja mitä?

8. Miten yhteistyömme mielestänne sujui?

9. Miten arvioisitte meidän työskentelyä ja ohjaustaitoja?

Risut ja ruusut...

Kiittäen

Janika Aspvik & Laura Vasankari

Centria AMK

Sosiaaliala

Kokkola

Jos sul lysti on

"Jos sull lysti on,

niin kätes yhteen lyö"

Jos sull lysti on,

niin tiedät sen,

ja varmaan myöskin näytät sen.

Jos sull lysti on,

niin kätes yhteen lyö.

... niin sano: Tottakai!

... niin pöytään naputa

... niin jalkaa tömistä

... niin nouse seisomaan.

Piippolan vaarilla oli talo

Piippolan vaarilla oli talo, hiiala hiiala hei!

Vaari se hoiteli lampaitansa, hiiala hiiala hei!

Mää-mää siellä ja mää-mää täällä,

siellä mää, täällä mää

joka puolell' mää-mää, hiiala hiiala hei!

...porsaitansa...röh-röh...

...lehmiänsä...muu-muu...

Vanha setä tuhatjalkainen

Vanha setä tuhatjalkainen,
kulki pitkin tietä astellen.
Satoi vettä räntää kovasti
joka jalka tuli märäksi.

Vanha setä tuhatjalkainen
on nyt raukka kovin nuhainen.
Tohtorille menen kiireesti
sanoi setä sekä aivasti atsuu

Kiltti, viisas siili tohtori
ensin setää hieman nuhteli.
Sanoi: Missä ovat saappaasi,
kuinka voit ne jättää kotiisi?

Lääkettä myös antoi tohtori
sitten vihdoinkin viimein määräsi
Täytyy maata kaksi viikkoa
mikään jalka ei saa liikkua.

Voi voi voi voi voi..

Vanha setä tuhatjalkainen,
ei nyt ole enää nuhainen.
Kulkee pitkin tietä laulellen
saappaat lätäköissä loistaen.

Vertaisarviointilomake

1. Missä onnistuin mielestäsi hyvin?
2. Missä oli kehittämisen varaa?
3. Miten ohjaukseni onnistui? Mitä kehitettävää?
4. Miten suoriuduin minulle annetuista tehtävistä ja roolista?
5. Olisitko tehnyt jotain toisin?
6. Miten koit meidän välisen yhteistyömme?

Itsearviointilomake

1. Miten arvioisit tuokion toteutumista?
2. Miten arvioisit omaa työskentelyäsi?
3. Ovatko tuokioiden suunnitelmat/tavoitteet toteutuneet käytännössä?
4. Onko lasten sosiaalisissa suhteissa tapahtunut muutoksia?
5. Koetko että monikulttuurisuus tuli esille sillä tavalla kuin oli suunniteltu?
6. Miten yhteistyö on sujunut eri tahojen kanssa?
7. Mitä hyvää? Mitä kehitettävää? Vapaa sana..

Välilehti monikulttuurisuudesta

Käsitteenä kulttuuri tarkoittaa järjestelmää, joka muodostuu omista tiedoistamme, uskomuksistaamme sekä arvoistamme. Kulttuurin kautta ihminen rakentaa omaa toimintaansa, havainnoimalla sitä, mikä on omaan kulttuuriin sopivaa. Monikulttuurisuudesta puhutaan usein, kun käsitellään eri valtioista tai maanosista tulevien ihmisten kulttuureista sekä niiden eroista. Jokaisella yksilöllä on kuitenkin omanlaisensa kulttuuri, joka on pääosin omaksuttu hänen lähipiiristään. (Hagqvist 2013.)

Jokaisella lapsella on oikeus kasvaa monikulttuurisessa yhteiskunnassa oman kulttuurinsa sekä suomalaisen yhteiskunnan jäseneksi (Stakes 2005, 39). Monikulttuurisuus on käsitteenä hyvin laaja ja monimuotoinen. Se on kulttuurien moninaisuutta ja erilaisia näkemyksiä myös yhden kulttuurin sisällä. Varhaiskasvatus koostuu kolmesta eri osa-alueesta, joita ovat opetus, hoito ja kasvatus. Nämä kolme osa-aluetta luovat yhtenäisen lapsen kasvua tukevan kokonaisuuden. Varhaiskasvatus tapahtuu lasten eri elämäntilanteissa kasvatuksellisen vuorovaikutuksen kautta. (THL 2013; Stakes 2005, 11–12.) Monikulttuurisuus liitetään usein sellaisiin kulttuureihin, jotka ovat selvästi omastamme poikkeavia ja näkyviä. Kun puhutaan suomen monikulttuurisuudesta, unohtuu monella esimerkiksi ruotsikielinen väestömme sekä alkuperäiskansamme saamelaiset. (Tiilikainen 2007.)

Lasten toimiminen ryhmässä edesauttaa myös toisen kulttuurin omaksumista. On tärkeää, että lapsi tuntee olevansa hyväksytty sellaisena kuin on. Keskeistä on ottaa lasten kulttuurinen tausta huomioon varhaiskasvatuksen arkipäivässä kehittämällä eri hoito-, kasvatus ja opetustilanteisiin sopivia toimintatapoja. Jokaisella lapsella on omanlainen tapa toimia ja oppia, minkä vuoksi onkin hyvä kokeilla erilaisia lähestymistapoja. Päivähoito avaa oven suomalaiseen arkeen ja yhteiskunnan toimintaan ja tarjoaa samalla vanhemmille mahdollisuuden tutustumiseen ja yhteistoimintaan. Vanhempia kannustetaan ja rohkaistaan huolehtimaan lapsen äidinkielen kehittämisestä ja oman kulttuurisen perinteen välittymisestä.

Lähtökohtana on, että kaikki lapset ovat yhdenvertaisia ryhmän jäseniä ja heillä on yhdenvertaiset oikeudet oppimiseen. Maahanmuuttajataustaisten lasten sosiaalista osallisuutta tuetaan ja vahvistetaan suomen kielen opetuksella.

Lähteet:

Hagqvist, P. 2013. Averkko kurssi: Monikulttuurisuus sosiaali- ja terveysalalla. Oppimateriaali. Centria AMK.

Tiilikainen, M. 2007. Etniset vähemmistöt Suomessa. Lääketieteellinen Aikakauskirja Duodecim.

Stakes. 2005. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Oppaita 56. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy.

Tilastokeskus. 2013. Väestö. Väestönmuutokset. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.stat.fi/tup/suoluk/suoluk_vaesto.html. Luettu: 11.11.2013.